

TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELŐ LAP 2009.

INTÉZMÉNY NEVE: ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

VEZETŐJE: DR. MONOK ISTVÁN FŐIGAZGATÓ

Főbb munkatervi pontok teljesítése

Üzemszerű működés

Állományépítés, gyűjteményfejlesztés, feldolgozás

A kötelezpéldányok fogadása terén:

- Az ISBN program, a pályázatok és az UK alapján történő könyvreklamálás mellett nagyobb hangsúllyal a hiányzó folyóiratok, folyóiratszámok és az elektronikus dokumentumok, hangoskönyvek bekérése és a kiadók tájékoztatása.

A kötelezpéldányokkal kapcsolatos reklamációs tevékenység rutinszerűvé vált, a könyveken túlmenően a 2008-as évhez képest az időszaki kiadványok és a hangoskönyvek reklamációja növekedett.

Idén az ISSN Nemzeti Központ is aktívan részt vállalt a reklamációkban. A ISSN azonosítók utólagos megállapításakor és az előzetes ISSN számok véglegesítésekor felfedett állományi hiányokat reklamálta. Az ISBN Irodának köszönhetően elsősorban a kisebb kiadók esetében, érzékelhetően eredményesen működik az ISBN számkiadáskor történő írásbeli tájékoztatás, a kötelezpéldány beküldési kötelezettségről.

A kiadványazonosító számok kezelése terén:

- A OSZKDK üzemszerű működésének beindulása után az oda bejelentkezett kiadók ellenőrzése, tájékoztatása; a beszolgáltatott hálózati elektronikus kiadványok ISBN-nel, ill. ISMN-nel kapcsolatos ügyintézése;

Megvalósult; 2009-ben eddig kb. 200 ISBN-es dokumentumot dolgoztunk fel a DK-ban. Az online kiadású kotta még nem terjedt el, eddig 1 db jött be.

Az OSZKDK-ban regisztráló kiadókkal a kapcsolattartás zökkenőmentes. A hálózati elektronikus dokumentumok beszolgáltatását azonban a kiadók jobban elhanyagolják, mint a nyomtatott dokumentumokét, nem ismerik vagy nem fogadják el a kötelezpéldány-rendelet idevágó – elég szűkszavú – rendelkezését.

- Az új ISBN Útmutató magyar változatának elkészítése és megjelentetése, ha megjelenik a nemzetközi kiadás;

Nem jelent meg a nemzetközi kiadás. Teljes útmutató várhatóan nem is fog megjelenni: készítenek egy belső útmutatót az ügynökségek használatára, és folyamatosan karbantartják a FAQ-oldalt a felhasználók (kiadók) számára.

- Webes ügyfélkezelő felület bevezetése a kiadók számára, dokumentumrekordok áttöltése az Amicusba (2008-ról áthúzódó feladat);

Nem készült el a szoftver. A webes ügyfélkezelő tesztverziója január elejére várható, az Amicus-áttöltés a Köteles moduldal együtt a jövő év során várható. (Időközben ugyanis a programterv módosítására került sor, hogy az komplexebben tudja kezelni a

kötelezpéldányokkal kapcsolatos nyilvántartási folyamatokat is, ezért a programfejlesztés 2010-re áthúzódik.)

- Az elektronikus időszaki kiadványok kiadóinak kérésére a közzétett távoli hozzáférésű források dokumentumtípusának meghatározása, az időszaki kiadványok utólagos ellátása azonosítószámmal, feldolgozás a Virtua adatbázisban.

Az ISSN Iroda megközelítőleg ugyanannyi online időszaki kiadványt dolgozott fel, mint 2008-ban. Nem meghatározható, hogy ebből mennyi történt kérésre, és mennyi a kötelezpéldányok feldolgozása kapcsán, annak munkamenetében.

Az állománygyarapítás és –nyilvántartás terén

- A szamizdat könyv- és periodikaanyag feldolgozásának folytatása. ill. befejezése;

Az anyagot a Kézirattár átadta a Gyarapítási Osztálynak, ahol azonban még nem fejeződött be az állományba vétel és feldolgozásra indítás.

- Az alkalmi lapok behasonlítása, jelzettel ellátása és feldolgozásra indítása (2008-ról áthúzódó feladat);

Folyamatosan zajlik a Gyarapítási és a Katalogizáló Osztályon, a feldolgozandó 123 tékából (1837 cím) 103 (1211 cm) behasonlítása és feldolgozása megtörtént. A munka várhatóan 2010. január végéig befejeződik.

- A rendszerváltás óta be nem érkezett kötelezpéldányok felkutatásának megkezdése és beszerzése az OSZK gyűjteménye számára;

Az erre a célra 2009. jan. 1-jétől kialakított munkakörben a tevékenység intenzíven megindult, a kiadókkal való kapcsolatfelvétel eredményeként sok, eddig hiányzó dokumentum érkezett be az OSZK-ba. Okt. végéig beérkezett 503 cím (857 kötet), valamint 952 kötet más könyvtárnak továbbküldendő kötelezpéldány. 2009. szeptembertől kezdve ezt a „behajtó” tevékenységet kiterjesztettük az időszaki kiadványokra is (munkaerő-átcsoportosítással).

- A periodikumok szolgálati katalógusának adatbázisba szervezése a 2008 végén elkészült adatbázis feltöltésével.

A 2008. végén elkészült adatbázis-verziót nem tudtuk használatba venni, mivel a tesztelés során számos megoldatlan problémába ütköztünk. A programfejlesztést új programozó vette át, akivel intenzív együttműködés alakult ki, és a továbbfejlesztett programot 2010. januártól be tudjuk vezetni.

A gyűjteményszervezés terén:

- Az időszaki kiadványok gyűjtésének, gyűjteményi helyzetének áttekintése a törzsgyűjtemény és a táruk közötti párhuzamosságok kiküszöbölésére; szükség esetén átirányítás a tárukba a törzsgyűjteménybe.

A gyűjtőköri határokat felülvizsgáló munkacsoport ősszel állt fel, év végére készül el a javaslatuk.

Adatbázis-fejlesztés:

- A Régi Magyarországi Szerzők (RMSZ) alapján a MOKKA-R-ben létrehozott besorolási rekordállomány betöltése a NEKTÁR-ba, az ezzel kapcsolatos egységesítések elvégzése az névindexben.

Az RMSZ rekordállományát tesztelésre megkaptuk, az éles rendszerbe még nincs betöltve. Az indexek (elsősorban a névindex) gondozása, javítása folyamatos.

Könyvfeldolgozás:

- A kötelempéldányok feldolgozásában elért egyhetes átfutási idő fenntartása, lehetőség esetén további csökkentése.

A feldolgozás átfutási idejét egy hétben stabilizálni tudtuk, a munkatempó rutinná vált, ami felgyorsította az MNB-be kerülést is. A rövidebb átfutási időt egész évben tartani tudtuk.

Periodikafeldolgozás

- A lezárt kardex, ill. szolgálati katalógus összevetése az Amicus adatbázissal (rekord-lezárás, jelzetváltozás feltüntetése stb. céljából);

A munka folyamatosan halad.

- A mikrofilmgyűjtemény állományadatainak rögzítése kapcsán felmerült állományi, illetve bibliográfiai problémák megoldása;

A munka várhatóan az év végéig befejeződik.

- Az iskolai értesítők (2900 katalóguscédula) feldolgozásának megkezdése az Amicusban;

A feldolgozás megkezdődött, befejezése 2010 végén várható.

- Az adatbázisba eddig nem került Cs-s jelzetű dokumentumok feldolgozási módszerének kimunkálása és a rögzítés megkezdése az Amicusban;

A munka elindult, de szoros kapcsolatban van időszaki kiadványok gyűjtőköri határait vizsgáló tevékenységgel. Megvalósítása – a Gyarapítási Osztállyal közösen – jövőre áthúzódó feladat.

- Az alkalmi lapok feldolgozása (a Gyarapítási Osztály jelzetadásától függően);

A feldolgozásra indítás a Gyarapítási Osztályon folyamatosan halad. A katalogizálás is megkezdődött, várhatóan a jövő év első negyedében befejeződik.

- A csak mikrofilmen meglévő címek feldolgozási munkamódszerének és munkafeltételeinek kialakítása;

A munkamódszerek és feltételek kialakítása megtörtént, a feldolgozás megkezdődött.

- Az EPA-ban archiválásra került elektronikus időszaki kiadványok visszamenőleges feldolgozásának folytatása;

A visszamenőleges feldolgozás befejeződött, és így az EPA-ban archivált időszaki kiadványok példányadatai, illetve bibliográfiai rekordjai az online katalógusban is kereshetők.

- A kurrens anyag visszamenőleges tartalmi feltárásának folytatása (tárgyszavazása) a bibliográfiai adatok részegységenkénti ellenőrzése során;

A munka folyamatosan halad, beépült az alapfeladatokba, de a munka mennyisége miatt évekig tartó feladat.

- A részcímes számok folyamatos feldolgozása (monografikus rekordok készítése).

A feladat rutinszerűvé vált, és az új munkaszervezésnek megfelelően a részegység beérkezése után azonnal megtörténik.

Retrospektív konverzió, retrospektív feldolgozás

- A könyvtár törzsgyűjteményét feltáró cédulakatalógusok retrospektív konverziójának folytatása belső erővel: a sorozati jelzettartományba (1-45.000) tartozó könyvek céduláinak rögzítése, az ún. monografikus jelzettartományokba tartozó, a retrospektív konverzió eddigi szakaszaiban nem rögzített katalóguscédulák rögzítése;

A munka folyamatosan és ütemesen halad: 2009. október végéig 21 716 új bibliográfiai tétel készült el, ill. 17 024 tétel javítására került sor.

- A TÁMOP nyertes pályázata keretében tervezett, külső cég bevonásával folytatódó retrospektív konverzió előkészítő munkálatai, folyamatos konzultáció a vállalkozóval a felmerülő kérdések megoldására;

A TÁMOP- pályázat határidő-módosítása miatt a retrospektív konverzió előkészítése a 4. negyedévben indul meg, a közbeszerzési tender összeállításával; a konverzió beindítását 2010. április elejére tervezzük.

- A P-s jelzetű időszaki kiadványnak minősített anyag feldolgozásának befejezése az Amicusban (kb. 2009 júliusáig);

Megtörtént.

- A retrospektív konverzióba be nem vonható állományrészek rekatalogizálásának (az ún. „müncheni” gyűjtemény) folytatása a Katalogizáló osztály és a XIX-XX. századi könyvtörténeti osztály együttműködésével.

Egyelőre csak az EOD keretében digitalizált könyvek feldolgozása folyik, a „müncheni anyag” üzemszerű rekatalogizálása még nem indult be.

A különgyűjtemények gyarapítása

A gyarapítás négy forrásból történik:

- KÖTELESPÉLDÁNY

A Plakát-és Kisnyomtatványtár, a Zeneműtár és a Térképtár állományának bővítése részben kötelezpéldányokkal történik. *A gyarapítás a terveknek megfelelően halad: Zeneműtár 637 db; Térképtár 826 db; Plakát- és Kisnyomtatványtár 34971 db.*

A legalább 20 perc időtartamú hírműsorok digitális rögzítése a Történelmi Interjúk Tárában. *A terveknek megfelelően haladt. Pontos számadat még nincs.*

Az Országos Rádió és Televízió Testület által az OSZK rendelkezésére bocsátott digitálisan feldolgozott híradó-műsorszámok gyűjtése és megőrzése. *A terveknek megfelelően haladt. Részarányos teljesítés megtörtént.*

A Magyarországon előállított vagy forgalomba hozott filmekből, elektronikus dokumentumokból és videókból az előállított példányszámtól függetlenül kötelezpéldány gyűjtése. *A terveknek megfelelően halad: 6198 db.*

Az Interjútár speciális archívuma az 1996/I. évi törvény 138.§ (4) pontja értelmében a Parlament plenáris üléseiről készített, az OSZK részére kötelezően szolgáltatott audiovizuális dokumentumok gyűjteménye. *A terveknek megfelelően haladt. Részarányos teljesítés megtörtént.*

- VÁSÁRLÁS, AJÁNDÉK

Nehezen tervezhető feladatkör, mely függvénye a tárgyi és személyi feltételeknek, kapcsolatoknak, valamint a pénzügyi lehetőségeknek; hangsúlyos feladat a pályázati és szponzori támogatások megszerzése.

- BELSŐ ÁTCSOPORTOSÍTÁS

Az OSZK gyűjteményeiből a fényképek, üveglemezek, negatívok kiemelésének és átvételének tovább folytatása a Fénykép-és Fotóművészeti Tárba (Babits-fényképanyag, színházi fényképek, törzsgyűjteményi albumok stb).

A Babits- és Escher gyűjteményből kb. 50000 kép került restaurálás után a FFT-ba.

12 album áthelyezését kezdeményezi a Törzsgyűjteményből a FFT.

A kisnyomtatvány-átcsoportosítás tervezésének megkezdése

Jelenleg az állományrészek felülvizsgálata és a folyamat tervezése folyik.

Belső fejlesztéssel történő gyarapítás, 30 új interjú elkészítése a Történeti Interjúk Tárában 2009-ben. *Ebből 20 készült el 2009. október 31-ig.*

Nemzeti bibliográfiai munkálatok

KURRENS NEMZETI BIBLIOGRÁFIA

- A „Magyar Nemzeti Bibliográfia” nevű gyűjtemény létrehozása, majd feltöltése a NEKTÁR adatbázisban (2008-ról áthúzódó feladat);

A Magyar Nemzeti Bibliográfia nevű gyűjtemény elkészült, és az Informatikai Igazgatóság segítségével betöltöttük az 1976 óta az MNB-be került tételeket, illetve minden új MNB-füzet anyaga folyamatosan, automatikusan betöltődik. Az MNB gyűjtőkörébe tartozó, de a késedelmes beszolgáltatás miatt a kurrens füzetekbe nem kerülhetett dokumentumok feldolgozása során a MNB gyűjtemény folyamatosan gyarapszik.

- Megállapodás előkészítése az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal a tankönyvek és jegyzetek közösen előállítandó nemzeti bibliográfiájáról.

Október végéig még nem került rá sor.

- Magyar Nemzeti Bibliográfia-WWW ágazatai közül rendben megjelent a Könyvek Bibliográfiája, a Periodikumok és a Kartográfiai dokumentumok című. Zeneművek: Kották – Némi csúszással 2009 decemberében elkészül; Hangfelvételek – A Zeneműtári munkák átütetése (sürgős hagyatékrendezés) és feldolgozói kapacitás hiányában 2010-ben pótoljuk az MNB Hangfelvételek megjelenését.

Szakmai együttműködés a hazai könyvtári rendszerrel

- Az OSZK könyvvállományáról készített rekordok betöltése a MOKKA-ba napi gyakorisággal, az átadott rekordok véglegesítése az MNB KB anyagának „rátöltésével” kéthetenként; a rekordszolgáltatás kibővítése a térképek és kották leírásaival negyedévenként.

A MOKKA-ba az OSZK naponta tölti be az új, illetve a módosított rekordokat. Ezzel a módszerrel nincs szükség az MNB KB kéthetenkénti „rátöltésére”.

Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa

- Az együttműködés szervezése, a konzorcium bővítése

2009 folyamán tovább bővült a konzorcium. Egyetemi és tudományos könyvtárak (pl.: Pécsi Tudományegyetem Egyetemi könyvtára, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára) csatlakozása mellett tag lett egy kiadó is (az első kiadó a konzorciumban). A megyei könyvtárak közül tizenhárom intézménnyel kerül sor szerződéskötésre – remélhetőleg – még 2009-ben; ők a megyei (helyismereti) kötelempéldányok feldolgozásával vesznek részt az együttműködésben.

- A koordinátor Humántudományi Bibliográfiai Osztály által feldolgozásra javasolt kurrens időszaki kiadványok további „szétosztása”, az együttműködő felek javaslatainak beépítése a feldolgozási folyamatba;

Folyamatos munka. Jelenséggként megállapítható, hogy nem csupán az újonnan csatlakozó intézmények vállalásai által „fogynak” a feldolgozandó folyóiratok, hanem a korábban csatlakozott intézmények közül is többen vállalnak újabb kiadványokat (pl. ELTE Angol-Amerikai Intézet Könyvtára, Országos Idegennyelvű Könyvtár).

- Részvétel a feldolgozói munka egyes folyamataiban: a partnerek által nem vállalt időszaki kiadványok és tanulmánykötetek, valamint kiemelten a külföldi hungarikumok feldolgozása;

A feldolgozás rutinszerűvé vált, és kb. évente 20 ezer rekordot teremt. A jövő évtől kezdve a HBO a külföldi hungarikumok feldolgozására koncentrálnak inkább.

- A Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa (MATARKA) által előreláthatólag 2009 első negyedévében átadandó rekordok „honosítása” a HUMANUS-ban, a tételek tudományterületi besorolásával;

Az együttműködés kialakítására a TÁMOP keretében, 2010-ben kerül sor. Ennek keretében fogjuk megoldani a tervezett rekordcserét is.

- A már kiválasztott, illetve a továbbiakban majdan kijelölt adatbázisok HUMANUS-ba történő konverziójában való részvétel; kiemelten az IKER és a MANCI adatbázis konverziója.

Megvalósult az IKER konverziója. E munka tapasztalatai minden bizonnyal segíteni fogják a további konverziókat (MANCI, HUNI stb.)

Indikátorok

Gyarapítás

Megnevezés	2008.	2009. okt. 31.	2009. várható
könyv	47 639	31 610	36 310
időszaki kiadvány évf.	8531	7 287	8377
kézirat	475	39	44

zenemű	605	606	696
kartográfiai dokumentum	1289	826	946
kisnyomtatvány	40 232	34 971	40 171
kép, metszet	13	9	10
mikrofilm pozitív	2500	905	1035
hanglemez, CD, hangszalag	549	1345	1545
egyéb dok. (fotó, xerox)	1309	1151	1321
videodokumentum, DVD	8715	6198	7128
MEK	1043	968	140
EPA	39	35	41
OSZKDK	192	733	750

A könyvállomány gyarapodásában tapasztalható csökkenésre vonatkozó megjegyzést lásd a 31. oldalon.

Költségvetési előirányzat állománygyarapításra

	2007	2008	2009. okt. 31.	%
OSZK gyűjtemény	8.864.209 Ft	9.259.400 Ft	27.511.741 Ft	+197*
Műemlékkönyvtár	16.1537 Ft	88.781 Ft	144.364 Ft	+62,6
KI Szakkönyvtár			4.552.437 Ft	
Egyéb könyv és folyóirat (használati példányok)	721.622 Ft	723.485 Ft	281.033 Ft	-61,16
Nemzetközi csere	5.463.175 Ft	3.425.898 Ft	1.553.761 Ft	-54,65
Összesen	15.210.543 Ft	13.497.564 Ft	32.489.575 Ft	+140,7

A táblázat 2009-es és előző adatai az „OSZK gyűjtemény” és az „Összesen” sorokat tekintve nem alkalmasak az összevetésre, mivel a megelőző évek mutatószámai – más rendszerű adatszolgáltatás miatt – nem tartalmazznak minden, állománygyarapításként könyvelt összeget. A továbbiakban a jelenlegi adatszolgáltatást alkalmazzuk.

Állományfeltárás, feldolgozás

	2008.	2009. okt. 31.	2009. várható	változás 2008/2009 várható
Összes könyvrekord	51 016	49 055	57 730	+ 13,2%
Összes új periodikum-rekord	9331	7428	8015	- 14,1%
összes új bibliográfiai rekord az Amicusban (különgyűjteményi feldolgozás nélkül)	72 266	56 483	65 745	- 9%
Különgyűjteményi anyagrész	22.462	28.681	32.000	42,5 %
Besorolási tételek (authority) az Amicusban	3437	3277	3700	+ 7,65%
MNB-WWW*				
Könyvek Bibliográfiája	14 576 tétel	11 239 tétel	12 800 tétel	-12,2 %
Új Periodikumok	809 tétel	590 tétel	740 tétel	- 8,5 %
Kartográfiai Dokumentumok	320 tétel	113 tétel	300 tétel	- 6,3 %
Zenemű: Kották	297 tétel	138 tétel-	180 tétel	- 39,4 %
Zenemű: Hangfelvételek	156 tétel	84 tétel	110 tétel	- 29,5 %
Cikkfeldolgozás a HUMANUS-ban				
HBO	20 206 új	18 214 új 18 686 módosított	21 314 új 21 586 módosított	+ 5,48%
KSZK	2100	1713 új 3469 módosított	2200 új 4000 módosított	+4,76%
Összesen	22 306	19 927 új 22 155	25 314 új 25 586	+13,48%

		módosított	módosított	
NPA**				
új rekord	514	238	373	-37,44%
módosított rekord	5770	4501	4956	-14,1%
állományrögzítés	33 974	18 439	23 039	-32,2%

* Az MNB-WWW-ben megjelent tételek száma mindig a beérkezett kötelezpéldányok számától függ, ezért a változás %-os kifejezésének nincs értelme.

** Az NPA-nak a 2008. évihez képest mutatkozó teljesítmény-visszaesésének fő oka az, hogy létszáma a korábbi 6 fővel szemben 2 főre csökkent, és az elrendelt létszámzárlat miatt az üres álláshelyeket nem tudtuk betölteni.

A különgyűjteményekben történő feldolgozómunka

Alapszintű tevékenység a hagyatékok, fondok előrendezése, leltárba vétele és jegyzék megírása. Folytatódik és befejeződik Gereben István hagyatékának feldolgozása. (Folyamatban 80%). Továbbhalad a Széchényi családi archívum, illetve Széchényi Zsigmond hagyatékának rendezése (folyamatban 70%). Elkészül Szakolczai Lajos hagyatékának jegyzéke, (Vegső szerkesztés állapotában . Elkészül év végéig KT). Harsányi Zsolt hagyatékának jegyzéke (folyamatban 50%). Schöpflin Gyula hagyatékának jegyzéke (folyamatban 20% – Babits fotóanyag feldolgozása miatt csúszik.). Szeleczy Zita hagyatékának feldolgozása folytatódik (300 doboz). (Rendezett, kutatható. jegyzék elkészült (folyamatban 40%). Folytatódik Diskay Lenke exlibris hagyatékának alapszintű feldolgozása. (Digitalizálás elkészült, AMICUS feldolgozás: 460 külön dűcről készült nyomat: 100 %)

Megoldandó a Kézirattári jegyzékek AMICUS-ba, vagy más elektronikus adatbázisba konvertálása. Nem kezdődött el. A szükséges szöveges adatbázis-kezelő megvásárlása megtörtént. Beüzemelés alatt az EDK-ban.

Elektronikus adatfeldolgozás az AMICUS-ban:

- Folytatódik a Fénykép-és Fotóművészeti Tár I. világháborús fényképgyűjteményének feldolgozása, folytatódott, készültség: 40%, és elkezdődik az üvegelemek, diafilmek és fotóművészek alkotásainak adatfeldolgozása is. (Elkezdődött raktárrendezéssel, tisztítással és adatfelvétellel együtt. Készültség: 5%. Az OSZK Történeti Fotógyűjtemény adatainak rögzítése elkezdődött.)
- Folytatódik az OSZK exlibrisgyűjteményeinek feldolgozása is (A Régi Nyomtatványok Tárában található gyűjtemény feldolgozása befejeződött, A PKT-ban található Diskay-gyűjtemény feldolgozása 60%).
- Folytatódik az RMK I-II. és az Apponyi metszetek feldolgozása és tervszerű digitalizálása. (Időarányos teljesítés megtörtént.)
- Elektronikus adatrögzítés egyéb adatbázisokban (MOKKA-R; MOKKA-MS; OTKA-Hungarika kéziratkataszter) (Időarányos teljesítés megtörtént.)
- A Kézirattár munkatársai a készülő rendszerbe az OSZK-ban található korvinákat, korai kéziratokat és nem reneszánsz kódexeket írják le, valamint a német és latin

kéziratok leírása is folytatódik. A rekordok kereshetők lesznek az Muzeális Dokumentumok Nyilvántartó rendszerében és konverzió után az AMICUS-ban is. (Az MKDNY kézirat moduljának fejlesztése késik, s így az adatbázisban csak az AMICUS-ban leírt tételek látszanak. A HUNGARICA Kataszterben kb. 500 tétel rögzítése történt könyvtári gyakornokokkal.)

- A Plakát és Kisnyomtatványtár 4500 tétel feldolgozását vállalja. (Időarányos teljesítés megtörtént.)
- A rekordrevízió – a színházi fotógyűjtemény raritásanyagának konverzió utáni revíziója (kb. 3000 tétel). (A konverzió és ellenőrzése folyamatban. – 30% készülség)
- A Színháztörténeti Tárban, a Térképtárban folyamatosan folyik a rekordrevízió.
- Folytatódik az ARCANUM Kft. által digitalizált, 1926-ig terjedő grafikai plakátállomány teljes revíziója is. Az adatbázisrekordok magasabb szintű adatfeldolgozása is a feldolgozó munka része. Elkezdődik az ősnymtatványok, RMK I-II. és Ant. gyűjtemény proveniencia adatainak rögzítése. (Az ősnymtatványok possessorbejegyzései elkészültek és folyamatosan folyik az RMK possessorok rögzítése is.)
- Ide kapcsolódik a digitális másolatok és adatrekordok összekapcsolása. (Jelenleg 60 rekord összekapcsolása történt meg az OSZKDK fejlesztési és munkaszervezési nehézségei miatt.) Elkezdődik a digitális másolatok és adatrekordok összekapcsolása a Magyar Digitális Képkönyvtárban, a Magyar Elektronikus Könyvtárban és az OSZK DK-ban. Az 1926-ig terjedő grafikai anyagok és a digitális másolatok rekordjainak összekapcsolása befejeződik. (Készülség: 90%)
- Tezaurusz karbantartás – A Térképtár folyamatosan karbantartja a Földrajzi neveket.

Tájékoztatószolgálat, tájékoztató eszközök

A könyvtár tájékoztatással kapcsolatos alapfeladata az olvasók nyilvántartása, a könyvtár központi tájékoztató szolgálatának ellátása, az olvasótermek tájékoztatói felügyelete, illetve a szabadpolcos állomány gondozása, rendezése, bibliográfiai és lelőhely-tájékoztatás, valamint a szolgáltatással kapcsolatos általános tájékoztatás nyújtása a helyben- és a távfelhasználók, valamint a könyvtárközi dokumentum-ellátás számára.

A tájékoztatással kapcsolatos esetszámokat a táblázat tartalmazza.

<i>Megnevezés</i>	<i>2008.</i>	<i>2009. okt. 31.</i>	<i>2009. várható</i>	<i>Változás %</i>
Referenzkérdések (szóbeli)	101.851	104.935	106.000	3
Referenzkérdések (írásbeli, postai úton)	1.054	1.285	1.600	21,9
Telefon, fax, e-mail:	4.123	5.821	6.800	41,2
Libinfo kérdések	3.165	3.039	3.300	4,3
Libinfo válaszok	3.434	3.323	3.650	6,3

A növekvő könyvtárhasználat ellenére szerényen emelkedik az online és hagyományos tájékoztatás iránti igény, a hagyományos telefonos és faxon történő megkeresések számának csökkenése az internet-használat terjedésével magyarázható, amely megkönnyíti az információkhoz való hozzájutást.

A moderálás kontrolljának erősödése miatt az egyes kérdésekre adott különböző könyvtáraktól érkező válaszok egy időben kerülnek kiküldésre, a válaszok száma ezért csökkenést mutat.

A Tájékoztatási osztály megrendelésre 4 tematikus, illetve szakbibliográfiát állított össze. Az OSZK-ba e-mailen beérkező referenz kérdések fogadására új webes felület ál hamarosan az olvasók rendelkezésére, a kérdéseket és válaszokat adatbázisban tároljuk, leegyszerűsítve iratkezelési nyilvántartásukat, és egyben biztosítva azok visszakereshetőségét és újbóli felhasználhatóságát. A mikrofilmek nyilvántartása adatbázisba szervezve az olvasók számára közvetlenül is elérhetővé vált.

Egyéb tevékenységek:

- A retrospektív konverzióval párhuzamoson a szabadpolcos állomány jelzeteinek AMICUSba történő bevitel folyamatosan zajlott, a tavalyihoz képest 0,6 %-kal több rekord (3.687) került rögzítésre
- A kiadói listák, az OSZK állományában felfedezett hiányok (be nem szolgáltatott kötelempéldányok és hungarikumok) folyamatos figyelése és közvetítése a Gyarapítási Osztálynak folyamatosan zajlott, ezek alapján tervszerű vált a szabadpolcos állomány frissítése.
- Az inform@oszk.hu tájékoztatási szolgálat webes átalakítása a végéhez közeledik, az elektronikus aktaügyintézés továbbfejlesztése érdekében megtörténtek a tervezések és az egyeztető megbeszélések külső partnerekkel
- Az OSZK honlapja információs-tartalmi részének folyamatos frissítése, gondozása eredményeként naprakész tájékoztatást kapnak olvasóink;
- A médiával, cégekkel való intenzívebb együttműködés, megállapodások, szerződések keretében, térítés ellenében történő keresések (téma szerint, képek, illusztrációk, háttéranyag folyóirat- és újságcikkekből stb.) száma ugrásszerűen megugrott (marketing-tevékenység) és jelentősen hozzájárult a bevételek realizálásához.

A könyvtárhasználók magas színvonalú kiszolgálása (infrastruktúra, információ, PR)

Az online megjelenő tartalmakkal szemben támasztott követelmények fokozatosan megnövekedtek, ezért az igényeket színvonalas, bárki számára elérhető szolgáltatásokkal kell kielégíteni. A hagyományos értékek digitális formában történő megjelenítésére a könyvtár 2008-ban számos új adatbázist, digitális gyűjteményt, tematikus honlapot és digitalizáló szolgáltatást és szakértői rendszert hozott létre, amelyek bárki számára elérhetőek az interneten keresztül is.

Informatikai- és tartalomszolgáltatási fejlesztések a könyvtárhasználók jobb kiszolgálása érdekében:

- Az OSZK Digitális Könyvtárának folyamatos továbbfejlesztése: összetett dokumentumok kezelése, technikai metaadatok szabványos kezelése és arathatóvá tétele;
- Közreműködés az OSZK digitális kiadványainak szabályozásában;
- Az AMICUS és a LibriVision új verzióinak bevezetése, az új fejlesztések figyelemmel kísérése;
- web2-es fejlesztések folytatása; (borítók, kiadók térképen, CoolUri)
- Az integrált könyvtári rendszer és az online olvasói katalógus állandó fejlesztése;
- Az integrált rendszerbe bekapcsolandó feladatok, dokumentumtípusok, állományrészek körének meghatározása, a felkészülésben szakmai segítségnyújtás, majd fokozott felügyelet;
- Az OSZK honlapjának átalakítása akadálymentes, szemantikus webes könyvtári portál irányába; a belső honlap már elkészült, a munka folyamatos
- OAI repository továbbfejlesztése: a teljes Amicus adatbázis arathatóvá tétele;
- Hardver- és szoftvernyilvántartás fejlesztése, folyamatos frissítése;
- ISBN adatbázis webes modul belső felhasználói felületének, és HUNMARC-kimenetének belső felhasználói felület kialakítása elkészült
- A kiadói adatbázis nyilvános használatra bocsájtása az interneten; Az OSZK-ban digitalizált könyvborítók megjelenítése a LibriVisionben;
- Az NPA adatbázis modernizálása; a terv elkészült
- Amicus karakterkészlet normalizálása;
- A katalógus, a besorolási tételek és a tezaurusz szemantikus weben való publikálása;
- DRM rendszer bevezetésének előkészítő munkái folyamatban;
- Online katalógusban virtuális nemzeti bibliográfia létrehozása és feltöltése;
- RFID bevezetésének előkészítésében való közreműködés.
- A tartalomszolgáltató munkacsoport irányításával két új, tartalmas honlap készült: az Örkeny-honlap és a Nyelvemlékeket bemutató tudományos és ismeretterjesztő honlap.
- Megkezdte működését a Magyar Digitális Képkönyvtár
- Digitalizáló szolgáltatások folyamatos fejlesztése és bővítése, új gépek beállítása, infrastruktúrafejlesztés: MATARKA, EOD, DiFMOE

Az informatikai infrastruktúra fejlesztése keretében elvégzett feladatok:

- A LAN rendelkezésre állásának növelése redundanciát biztosító elemek beépítésével; anyagi erőforrás hiánya miatt nem valósult meg
- A számítógép terem modernizálása a megnövekedett igényeknek megfelelően elkezdődött;

- Az informatikai infrastruktúra korszerűsítése program keretében a személyi számítógépek, szerverek, és egyéb informatikai eszközök cseréje anyagi erőforrás hiánya miatt elmaradt
- Mentések automatizálásának továbbfejlesztése; megvalósult
- Áttérés az olcsó NAS alapú tárolásra az új storage beszerzésével megvalósult
- Szerver virtualizációs technológiák összehasonlítása, majd bevezetése;
- Szerver konszolidáció megkezdése; elkezdődött
- Áttérés rack-be építhető szerverekre; elkezdődött
- Windows alapú központosított alkalmazás telepítés bevezetése; elkezdődött
- Munkaállomásokon jogosultságok felülvizsgálatát elvégeztük
- Egységes dolgozói környezet kialakítása; megvalósult
- ILO széleskörű használatának megkezdése; elkezdődött
- EDUROAM bevezetése. elkezdődött

PR-tevékenység

Az intézmény rendszeresen ad otthont sajtótájékoztatóknak, bemutatóknak különféle programokról és új szolgáltatásokról. Az új intézményi arculat kidolgozása a logó újragondolásával indult meg egy OSZK dolgozók között meghirdetett belső pályázat keretében. Az OSZK-honlapjának tartalmi-információs frissítése folyamatosan megtörtént, egy új belső honlap is létrejött a dolgozók munkavégzésének segítése érdekében. Az RSS csatorna használatát bevezettük. Szerződéskötés keretében megállapodtunk a Magyar Újságírók Országos Szövetségével az intézményi hírek továbbításáról, sajtófigyelésről az intézményi hírek összegyűjtésére. 2009-ben 315 db a könyvtárral, annak kiállításával és rendezvényeivel, illetve kollégáival foglalkozó újságcikket gyűjtöttünk össze.

Hozzáférés

Beiratkozott olvasók száma, könyvtárhasználók száma (távhasználatok is)

Az Országos Széchényi Könyvtárban 2009. október 31.-i állapot szerint **53.588** beiratkozott olvasót regisztráltunk.

A belépést rögzítő adatbázis tanúsága szerint a személyes használatok száma **251.144**

A távhasználat az év első 10 hónapjában elérte a **26.695.844** egyedi látogatói számot.

A raktári dokumentum-forgalom **238.116** egység volt, a helyben használt dokumentumok számát **1.589.150**-ben rögzítettük. Az előző évi azonos adatokat figyelembe véve a dokumentumforgalom – a használók számának enyhe csökkenése mellett – mintegy **7,3 %-os** emelkedést mutat, a helyben használt dokumentumok vonatkozásában, főleg a helyileg elérhető elektronikus tartalmak eredményeként több, mint **100 %-os** növekedést tapasztalhatunk.

A gyűjtemények digitalizálása, internetes hozzáférhetőség teljesülése

Állományvédelmi digitalizálás keretében **343.975**, az on demand szolgáltatáson keresztül pedig **247.022** képfájl rögzítettünk október 31.-ig. Ez tavalyi számadatokkal szemben jelentős növekedést mutat és figyelemre méltó átrendeződést mutat.

A digitalizálás terén az elmúlt években még az on demand digitalizálás volt a meghatározó, most viszont az állományvédelmi digitalizálás ugrásszerű növekedésének lehetünk tanúi. A digitalizáló szolgáltatások a MATARKA, az E-könyvek igény szerint (EOD) a növekvő igényt továbbra is igyekeznek kielégíteni. Az európai uniós projekteken való részvételnek (EOD, Europeana, DiFMOE, TEL+), a bilaterális megállapodásoknak (DigiHung), és az OSZK tervszerű digitalizálási tervének köszönhetően a digitalizálás felgyorsult, megnövekedett a digitális állományok kölcsönös cseréje és szolgáltatása is, elkerülve a dokumentumok többszöri digitalizálását. Különösen a periodika állomány digitalizálásában történt jelentős előrelépés.

- Az I. világháborús fényképgyűjtemény (40 %), a Babits-hagyaték fotóanyagának (100%), valamint az Escher Károly-gyűjtemény (Csak teszt digitalizálás történt.) és az MS. mus I. jelzetsoportba tartozó (Joseph Haydn) dokumentumok állományvédelmi digitalizálása kiemelten kezelendő.
- Elkészült a Babits-fond veszélyeztetett részeinek állományvédelmi digitalizálása.
- Folytatódik a plakát-, a képeslap, Inc., RMK I–II és térkép-gyűjtemény digitalizálása. (Az olvasói megrendelések számának és a bevételi kötelezettség növekedése miatt az állományvédelmi digitalizálás a tervezettnél lényegesen lassabban halad. A tervezett 25000 felvételnek kb. a fele készül el. Az olvasó megrendelésre – nem tervezetten – készült digitalizálás egy részét is felhasználjuk állományvédelmi célra. Ezzel jelentősen nő az archív állomány.)
- A Hétfői Hírek és az Esti Hírlap digitalizálásának folytatása, mivel a szolgáltatás területén szinte naponta felmerül a másolás igénye, a hírlapok állapota pedig oly mértékben rongált, hogy az olvasók részére további másolat az eredetiről már nem készíthető (100.000 oldal).

Tartalomszolgáltatás

A tartalomszolgáltató munkacsoport irányításával két új, tartalmas honlap készült: az Örkény-honlap és a Nyelvemlékeket bemutató tudományos és ismeretterjesztő honlap.

A korábbi honlapok karbantartása mellett azokhoz is töltöttünk fel új tartalmakat az OSZK gyűjteményéből.

További folyamatos munkák:

- JELES NAPOK karbantartás
- OSZK TÖRTÉNETI HONLAP gondozása
- JANUS PANNONIUS HONLAP (magánszerveren, az OSZK közreműködő partner, a Különgyűjteményi Igazgatósággal indult a fejlesztés, melyet az OSZK támogat)

Az intézmény 2009-ben részt vállalt a hazai kutatási infrastruktúra középtávú fejlesztési koncepciójának kidolgozásában. Az intézményi kutatási kapacitás elismerésének egyértelmű jeleként a NEKIFUT (Nemzeti kutatási Infrastruktúra Felmérés és Utiterv) projekt keretén belül a nemzeti könyvtár által működtetett infrastruktúrákból 19 kutatás-fejlesztésben

szerepet játszó infrastruktúrát ismertek el stratégiai fontosságúnak 2 országos hálózatba tömörítve.

Marketing tevékenység

Kiállítások

CORVINA KIÁLLÍTÓTERMEK	
<i>Biblia Sacra Hungarica. A könyv, "mely örök életet ád"</i>	áthúzódó – március 29.
<i>Fiume magyar emlékezete – Skultéty Csaba gyűjteménye</i>	május 8 – július 12.
<i>"Látjátok feleim..." Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig</i>	október 29 – áthúzódó
ARS LIBRORUM	
<i>Biblia Sacra Hungarica. A könyv, "mely örök életet ád"</i>	áthúzódó – március 29.
<i>Fiume magyar emlékezete – Skultéty Csaba gyűjteménye</i>	május 8 – július 12.
<i>Klimavédelmi fotókiállítás</i>	szeptember 1 – szeptember 26.
<i>"Látjátok feleim..." Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig</i>	október 29 – áthúzódó
NEMZETI EREKLYE KIÁLLÍTÓTÉR	
<u>Szigorúan ellenőrzött Hrabal</u>	március 20 – április 26.
<u>Haydn hétszer</u>	május 15 – július 9.
<i>A sztálinizmus története. Kiállítás a moszkvai ROSSZPEN Könyvkiadó történelmi sorozatából</i>	szeptember 21 – október 21.
<i>A forradalom sajtója, a sajtó forradalma</i>	december 1 – áthúzódó
MANUSCRIPTORIUM KIÁLLÍTÓTÉR (KÉZIRATTÁR)	
Csontos János halálának 90. évfordulója tiszteletére rendezett kamarakiállítás	február 6 – június 20.
<i>NYELV.EMLÉK.TEREMTÉS.KAZINCZY</i>	október 29 – áthúzódó
SZÍNHÁZTÖRTÉNETI TÁR ÉS ZENEMŰTÁR	
<i>Az ember tragédiája- Színpadi újítások a két világháború között (1926, 1934, 1939) – Az első</i>	áthúzódó – október 10.

színházi bemutató 125. évfordulója alkalmából	
<u>Mezey Mária (1909–1983) 100. születésnapjára</u>	október 15 – december 23.
PLAKÁT- ÉS KISNYOMTATVÁNYTÁR	
<i>Ex librisek a Nemzeti Könyvtárban: Diskay Lenke hagyatéka</i>	január 16 – június 18.
<i>"Szép ez a Balaton, szép mindenkoron..." – A régi Balaton plakátokon és képeslapokon</i>	áthúzódó – december 4.
TÉRKÉPTÁR	
<i>Theatrum Terrae Sanctae. 16–17. századi Szentföld térképek</i>	áthúzódó – április 30.
<i>Szép magyar térkép 2008 és Digitális Magyar Térkép 2008</i>	március 20 – április 30.
<u>"Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj" A II. világháború térképeken</u>	szeptember 1 – december 23.
VI. EMELETI DÍSZTEREM ÉS ELŐTERE	
<i>Szép magyar térkép 2008 és Digitális Magyar Térkép 2008</i>	március 20 – április 30.
<i>Francke Alapítvány történetét bemutató kiállítás</i>	május 21 – július 12.
<i>Magyarországi lengyel katonai táborok postája</i>	december 15 – áthúzódó
VII. EMELETI KATALÓGUSTÉR	
<u>A rendszerváltás sajtója, a sajtó rendszerváltása</u>	áthúzódó – január
<u>150 éves Benedek Elek</u>	január 30 – március 7.
<u>Kafka Prágája.</u>	március 20 – április 26.
Merítés a kortárs cseh irodalom gyöngyszemeiből	március 20 – április 26.
<i>Az EME 150 éve</i>	szeptember 10 – október 22.
<i>Tóth Károly fotókiállítása</i>	november 12 – áthúzódó
V. EMELETI FOLYOSÓ	
<i>A határok legyőzése– Philipp Melanchthon európai jelentősége Wittenbergtől Erdélyig</i>	június 15 – július 12.
REGULY ANTAL MŰEMLÉKKÖNYVTÁR, ZIRC	

<i>A művészi könyv</i>	június 20 – szeptember 27.
ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK	
<i>A budavári palota – a világörökség része (V. emeleti gyorslift folyosó)</i>	
A nemzet könyvtára, a szolgálat műhelye. Válogatás az OSZK Múzeum anyagából (V. emeleti folyosó)	

A 2009. évben megrendezett kiállítások száma összesen **29** volt, szemben a tavalyi **26**-tal. Rendezvényeink száma meghaladta a **195**-öt, ezek többsége szakirányú könyvtári rendezvény volt, illetőleg tudományos konferencia, ülészak, szimpózium, kiállításmegnyitó, könyvbemutató, szakbizottsági ülés, stb.

Kiállításaink és rendezvényeink látogatóinak száma eddig összesen **19.514** fő volt. A tavalyi évhez képest a változás **+8,63%**-os.

Az év folyamán eddig **83** alkalommal tartottunk könyvtárvezetést, melyen összesen **1998** fő vett részt.

Kiadványok, tudományos közlemények

- *Nemzeti Téka* (közös kiadás az Gondolat Kiadóval)

Szabó Zoltán: Kölcsey Ferenc könyvtára és olvasmányai, Budapest, 2009

Hudi József: Könyv és társadalom. Könyvkultúra és művelődés a XVIII-XIX. századi

Veszprém megyében. Budapest, 2009

- *Res Libraria* (közös kiadás az Universitas Kiadóval)

II. Heltai János: *Műfajok és művek a XVII. század magyarországi könyvkiadásában (1601–1655)* Budapest, 2009, 376 p.

III. Granasztói Olga: Francia könyvek magyar olvasói 1770–1810, Budapest, 2009, 320 p.

A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyvei

Emődi András (összeáll.): A Nagyváradi Római Katolikus Egyházmegyei Könyvtár régi állománya II. kötet XVII. századi nyomtatványok (közös kiadás az Nagyváradi Egyházmegyei Könyvtárral) Budapest.–Nagyvárad, 2009, 447 p.

Rác Emese: Az egykori Nagyenyedi Minorita Rendház Könyvtárának XV–XVII. századi könyvei (közös kiadás a Bibliotheca Centrala Universitara „Lucian Blaga”-val), Budapest–Kolozsvár, 2009, 303 p.

Magyar Árpád – Zvara Edina: A Kaplonyi Ferences Rendház könyvtárának régi állománya, Budapest, 2009, 559 p.

- *Adattár a XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez* (közös kiadás a Szegedi Tudományegyetemmel)

13/4. Magyarországi magánkönyvtárak 4. (Sajtó alá rend. Bajáki Rita, Bujdosó Hajnalka, Monok István, Viskolcz Noémi), Budapest, 2009, 429 p.

19/2. Protestáns intézményi könyvtárak (Sajtó alá rend. Oláh Róbert), Budapest, 2009, 403 p.

19/3 Ferences könyvtárak (Sajtó alá rend. Zvara Edina), Budapest, 2009, 383 p.

38. Erdély és a Szentszék a Báthoryak korában. Okmánytár II. (1595-1613) (közread. Kruppa Tamás), Budapest–Róma–Szeged, 2009, 311 p.

Bibliográfiák

Velencei Katalin: A Székesfehérvári Püspöki Könyvtár 1601 előtti nyomtatványainak katalógusa, OSZK–Székesfehérvári Püspöki Könyvtár, Budapest, 2009, 582 p.

Kuszálík Péter: Sütő András annotált életmű-bibliográfiája. (közös kiadás a Pro-Print Kiadóval)

- *Hungarica typographica* (közös kiadás a Balassi Kiadóval)

V. Ecsedy Judit–Simon Melinda: Nyomdász– és kiadói jelvények Magyarországon a kezdetektől 1800-ig, Budapest, 2009

V. Ecsedy Judit: Felső-magyarországi és nyugat-magyarországi nyomdák betűi és díszei 1601–1700, Budapest, 2009

Bibliotheca Hungarica Antiqua (közös kiadás a Balassi Kiadóval és az MTA Irodalomtudományi Intézetével)

Bornemissza Péter: Magyar Electra., Budapest, 2009

Szenci Molnár Albert: Az kereszteni religiora es igaz hitre valo tanitas... (Kálvin: Institutio religionis Christianae c. munkájának fordítása)

Amor Librorum (közös kiadás a Kossuth Kiadóval, klub-terjesztés)

Kováts Ferentz Az utak' és utszák építésének módja. Pozsony-Kassa, 1778, Budapest, 2009

Bachich József A legszükségesebb tudományoknak veleje. Posonyban, 1821, Budapest, 2009

Szepsi Csombor Márton Europica varietas. Kassán, 1620, Budapest, 2009

- **Alkalmi kiadványok**

Fogarassy Miklós (szerk.): Az Olvasó. Írások Lakatos András tiszteletére, OSZK – Osiris Kiadó, Budapest, 2009, 176 p.

Ferdinand Dobner: Szőlőlövészet. Der königlichen Freystadt Ödenburg ... Frey- und Trauben-Schissen (emlékémmel) ... Regensburg, 1698. Ferdinand Dobner írásait sajtó alá rend., szerk. Kovács József László), Budapest, 2009.

- **Díszalbumok**

Plihál Katalin: Magyarország legszebb térképei 1528–1895. DVD melléklettel, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 240 p.

Katalin Plihál: The finest illustrated maps of Hungary 1528–1895. DVD included, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 240 p.

Ferenczyné Wendelin Lídia–Boka László (szerk.): Gyűjtők és gyűjtemények. A Nemzeti Könyvtár gyűjteményes kincsei és történetük, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 232 p.

Veszprémy László–Wehli Tünde: A Képes Krónika könyve, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 200 p.

Nemzetközi együttműködésben megjelenő kiadványok

Supplementum Corvinianum:

Matthias Corvin, les bibliothèques princières, et la genèse de l'état moderne. (szerk. Jean-François Maillard, István Monok, Donatella Nebbiai), Budapest, 2009, 340 p. *Vernetztes Europa: Beiträge zur Kulturgeschichte des Buches*

Cinquante ans d'histoire du livre: *De L'Apparition du livre (1958) a 2008* (Bilan et projets). Szerk.: Frederic Barbier, István Monok, Budapest, 2009, 240 p.

Magyar dokumentumok külföldön

Die Hungaria-Sammlung der Franckeschen Stiftungen zu Halle (Verlag der Franckeschen Stiftungen Halle im Max Niemeyer Verlag Tübingen)

Pászti László: Magyar térképek a halle-i gyűjteményekben.

- **METEM könyvek** (*Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség*)

Hunyadi Zsolt: Hospitallers in the Medieval Kingdom of Hungary 1150–1387.

Budapest., 2009,

Zombori István (szerk.): Bálint Sándor könyvtára, Budapest–Szeged, 2009, 290 p.

- **Magyar könyvszemle és a MOKKA-R Egyesület füzetei**

Nemerkényi Előd (szerk.): *Magistrae discipuli. Tanulmányok Madas Edit tiszteletére*, Budapest, 2009

Heltai János (szerk.): *Biblia Hungarica Philologica. Magyarországi bibliák a filológiai tudományokban. Konferencia-anyag*, OSZK, 2009. január 30.

- **Kiállítási katalógusok**

Fiume magyar emlékezete – Skultéty Csaba gyűjteménye, Benkő Andrea (szerk.), OSZK, Budapest, 2009, 128 p.

„Látjátok feleim...” Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig Madas Edit (szerk.), OSZK, Budapest, 2009, 400 p.

- **Időszaki kiadványok**

Lymbus 2009 (szerk. Kerekes Dóra), Budapest, 2009, 448 p.

Mercurius 2008 (szerk. Boka László–Ekler Péter), Budapest, 2009, 48 p.

Bulletin 2008 (ed. László Boka–Péter Ekler) Budapest, 2009, 48 p.

Mercurius 2009 (szerk. Boka László), Budapest, 2009, 50 p.

Magyar könyvszemle (közös kiadás a MTA Irodalomtudományi Intézetével és az Argumentum Kiadóval) évi 4 szám, megjelenése folyamatos.

Könyv, könyvtár, könyvtáros 2009/1-12.

Könyvtári figyelő 2009.

HLISA (Hungarian Library and Information Science Abstracts) évi 2 szám, megjelenése folyamatos

- **Digitális Kincstár**

Jókai-kódex 1440 körül, Budapest, 2009

Margit legenda 1510, Budapest, 2009

- **Egyéb**

Madas Edit (szerk.): „Látjátok feleim...” fakszimile mappa, Budapest, 2009.

Varga Bernadett (szerk.): Johannes Amos Comenius: Janua lingvae latinae reserata... 1643. (hasonmás kiadás), Budapest 2009.

- **Együttműködés**

Ötvös László (szerk.): Méliusz Juhász Péter: Az két Sámuel könyveinek és az két királyikönyveknek... igazán való fordítása magyar nyelvre. Együttműködésben a Tiszántúli Református Egyházkerület Püspöki Hivatalával. Debrecen, 2009.

Pécsi Missale fakszimile kiadás. Együttműködésben a Schöck Kft.-vel, Budapest, 2009.

Forráskutatás, egyéb tudományos tevékenység

Retrospektív Nemzeti Bibliográfia

- A retrospektív nemzeti bibliográfiai munkálatok keretében elkészült a *Régi Magyarországi Nyomtatványok* című retrospektív bibliográfia IV. kötetének (1656-1670) főrésze, amely **1076** tétel részletes leírását tartalmazza **2800** lap terjedelemben. A kéziratot Borsa Gedeon lektorként átnézte, és megkezdődött az általa javasolt módosítások átvezetése. Átadtuk és hamarosan kereshető lesz a **MOKKA R**-ben a Régi Magyarországi Nyomtatványok első köteteinek megjelenése óta előkerült **90** Supplementum („S”) tétel. Elkészült az 1473–1800 között működött magyarországi nyomdák névváltozatainak teljes listája, mely bekerült a **MEK**-be ill. a **MOKKA R**-be. Tovább folytatódott a XV-XVIII. századi Könyvtörténeti Osztályon az 1800 előtti dokumentumok megjelenési helyeinek, kiadói- és nyomdanevek összeállítása. Sikeresen folytatódott az 1701 és 1800 közötti időszakban megjelent hazai nyomtatványok számbavétele. Erdélyből felvezettük a kaplonyi ferences könyvtár, a fogarasi ferences plébánia és a Csíki Székely Múzeum régi magyarországi nyomtatványanyagát a megjelenés alatt lévő, régi magyarországi nyomtatványait összefoglaló katalógusok átnézésével. Azonosítottuk a XVIII. századi hatkötetes szlovák bibliográfia 10.000 tételét. Az ellenőrző, azonosító munkák során összességében **14.000** tétellel gazdagodott XVIII. századi bibliográfiai példánnyilvántartásunk. A fenti forrásokból, továbbá a külföldi utazások eredményeképpen gyűjtött adatokból a Petrik bibliográfia tervezett, IX. gyűjtőköteté számára leírtunk **300** eddig bibliográfiailag ismeretlen tételt. **Több tucat** töredéket, illetve hiányos impresszumú művet datáltunk illetve lokalizáltunk. A Clavis Typographorum Hungariae programunk 2009 folyamán NKA forráshiány miatt szünetelt. A *typographia.oszk.hu* elnevezésű honlapnak 27.304 látogatója volt Dél-Amerikától az Egyesült Államokig.
- A XIX.-XX. századi Könyvtörténeti Osztályon elkészültek a RETROBI Könyvek adatbázis használati útmutatói. Elkezdődött az 1801-1875 között megjelent könyvtételek hitelesítési folyamata, a bibliográfiai adatok teljessé tétele, a besorolási adatok hozzárendelése. Sikeresen megtörtént az 1875-1920 közötti monografikus könyvtételek betöltése, így az adatbázisba év végéig bekerült az 1801-1920 közötti korábbi nyomtatott bibliográfiák (Petrik) teljes anyaga, mintegy 60.000 tétel.
- Az önállóan létrejött Sajtótörténeti Osztályon a RETROBI Sajtó adatbázisban a teljes retrospektív sajtóbibliográfiára vonatkozóan 3 korszak szerint (1705-1867; 1868-

1920; 1921-1944) kerültek betöltésre a különböző nyomtatásban megjelent bibliográfiai tételek (Busa I; Busa II; Ferenczy). Munkatervben nem szereplő feladatként 2009 folyamán ezek az OSZK katalógusában feltárt tételekkel és a megyei sajtóbibliográfiák anyagával is összevetésre kerültek.

- 2009 januárjától a Magyar Nemzeti Bibliográfia gyűjtő-honlapot (www.mnb.oszk.hu) nyolc nyelven szolgáltatjuk! Év végére megtörténik az egységes keresőszolgáltatás kialakítása, amelyen keresztül a korábban részben egymástól függetlenül szolgáltatott, digitalizált bibliográfiák közös felületen válnak kereshetővé. A fejlesztés következményeként a honlap strukturális átalakítása is szükségessé válik. A honlap látogatottsági adatai 2009 során havonta átlagosan 40-45.000 találatot jelent, éves átlagos látogatottsági szám **426.535**. (Látogatottság országok szerint: Magyarország, Szlovákia, Oroszország, US Commercial, Németország, Románia, Hollandia, Írország, Finnország, Svájc, US Educational, Kazahsztán, Belgium, US Government, Lengyelország, Szlovénia, Brazília, Dánia, Olaszország, Norvégia, Jugoszlávia, Franciaország, Indonézia, Canada, India, Svédország).

Intézményi tudományos tevékenység

A házban folyó tudományos kutató, feltáró munkák jelentős része nem szűkül különálló szervezeti egységekre, a szervezett tudományos kutatás általános felügyeletét a Tudományos Igazgatóság látja el. Az intézményi Tudományos Bizottságba tömörült minősített kutatók száma a tavalyi 23-hoz képest – a sikeres PhD védések következtében – 2009-ben elérte a 29-et, melyből 4 fő akadémiai doktor. Rajtuk kívül az intézményben 31 fő rendelkezett 2009 során kutatónappal. 1 egyetemi tanári kinevezés mellett az intézményben 9 munkatárs részesült rangos állami, illetve intézményi kitüntetésben.

Az intézményben tudományos minősítéssel bíró, vagy munkaideje egy részében tudományos munkát végző kollégák éves egyéni publikációinak száma meghaladja a **300 db-ot!** Ebből 28 db könyv, illetve könyvfejezet, 142 db tanulmánykötetben vagy tudományos szakfolyóiratban megjelent publikáció, 6 db elfogadott értekezés, 83 előadás, illetve számos interjú, lexikon-szócikk, lektori és szerkesztői munka. Mindemellett kiterjedt a különböző szakbizottsági illetve oktatói tevékenység.

A széles körű humántudományi alap kutatások keretén belül folytatódott az MTA-val közös Res Libraria Hungariae kutatócsoport középkori műhelyében a kódextörédek felkutatása, egységes szempontrendszerű leírása és adatbázisba rendezése. Az említett kutatócsoport XIX. századi műhelyében folytatódott az 1850-1920 közötti időszak könyvkereskedelemre, könyvkiadásra, olvasás- és sajtótörténetre vonatkozó levéltári források feltárása illetve adatbázisszerű összegzése. (Dokumentációs anyag leválogatás: 11.000 tétel; iratanyag előkészítés: 5.800 tétel; iratanyag digitalizálás: 9.000 felvétel; adatbázisba bekerült tételek: 13.300 rekord).

Az ország egész területére kiterjedő középkori magyarországi írásbeliséggel, kódexekkel, illetve töredékekkel foglalkozó forráskutatás részeként sikeresen megnyílt a Tudományos Igazgatóság szakmai (kurátori és rendezői) irányításával az idei Magyar Nyelv Éve keretében a nemzeti könyvtár „Látjátok feleim...” nyelvemlék-kiállítása, a hozzá kapcsolódó programcsokorral (tárlat, honlap, tanulmánykötet, faksimile mappa, digitális kiadvány). A 2009 májusában nyílt FIUME magyar emlékezete – Skultéty Csaba gyűjteménye kiállításunk közönségsikerén túl, a tárlathoz kapcsolódóan tudományos ülészakot és irodalmi estet szerveztünk Fiumének a magyar történelemben és művelődéstörténetben betöltött szerepéről. Ennél is fontosabb, hogy NKA támogatással sikerült a teljes gyűjteményt az OSZK-nak megvásárolnia. A tavalyi sikeres

nagykiállításunkhoz kapcsolódóan 2009 januárjában országos Biblia-konferenciát szerveztünk, melynek előadásaiból tanulmánykötet készült Heltai János szerkesztésében.

Részben intézményközi együttműködések, részben új tudományos kutatási eredmények fórumaiként 9 szakmai konferenciát, 3 nemzetközi szimpóziumot, illetve az intézmény kutatói számára éves OSZK Tudományos Ülésszakot rendeztünk.

Az intézményi könyv- és nyomdatörténeti alap kutatás kiemelkedő eredményeként megjelent V. Ecsedy Judit–Simon Melinda: *Kiadói és nyomdászjelvények Magyarországon 1488-1800* című munkája. Intézményközi együttműködés keretében több értékes faksimile kiadást jelentettünk meg: (többek közt Melius Juhász Péter: *Jób könyvének* faksimile kiadását Fekete Csaba és P. Vásárhelyi Judit kísérőtanulmányával; Szenci Molnár Albert: *Az keresztényen religióra és igaz hitre való tanítás* című művét; Bánfi Szilvia és Heltai János kísérő tanulmányával Melius Juhász Péter *Két Sámuel könyve fordítása*-t). Szakmai felügyeletünkkel elkészült Velencei Katalin: *A székesfehérvári Püspöki Könyvtár 1601 előtti nyomtatványainak katalógusa*; V. Ecsedy Judit: *Hungarica typographica II.* kötete. V. Ecsedy Judit vezetésével továbbfolytatódott a XVIII. századi magyar vonatkozású nyomtatványok tipográfiai feltárása elnevezésű OTKA-program a Régi Nyomtatványok Tára munkatársainak részvételével.

Zirc Reguly Antal Műemlékkönyvtár

Az OSZK Reguly Antal Műemlékkönyvtár állományát 2009-ben a kutatók 148 alkalommal használták. A könyvtár látogatóinak száma megközelítette a **19.000**-t. Idei rendezvényeink közül nagykiállításunk "**A művészi könyv**" önmagában **6400** látogatót vonzott.

Az idén indított "Barokk Termi Előadások" 4 alkalommal került megrendezésre mintegy 150 fős hallgatósággal. Szakmai Nyílt napon 120 fő vett részt, többségében diákok. Idén a "Múzeumok Éjszakája" rendezvényünket követően (1132 fő) csatlakoztunk a "Múzeumok Őszi Éjszakája" c. rendezvénysorozathoz is (537 fő).

A műemlékkönyvtárban a tavalyi látogatóforgalom (14.500 fő) mintegy harmadával nőtt a tavalyihoz képest (**18.166** fő).

Országos feladatok végzése

A MOKKA-ODR adatbázis fejlesztése

Alapfeladat: a központi adatbázis jelentős korszerűsítésének megvalósítása a „Tudásdepó-Expressz” Országos könyvtári szolgáltatások infrastruktúra-fejlesztése projekt TÁMOP forrásainak felhasználásával.

Kapcsolódó feladatok:

- A duplikálás elkerülése és a könyvtárak hatékonyabb együttműködése érdekében azODR könyvtárak adatainak betöltése a MOKKA adatbázisába. Az így kibővített adatbázisképezi majd a továbbfejlesztett ODR szolgáltatás és olvasói kölcsönzőrendszer alapját.
- A közös katalógus feltöltő rendszerének átalakítása, ezáltal az online feltöltések eddiginél nagyobb mértékű támogatása, illetve új módszerek kialakítása az adatbázis minél gyorsabb bővülése érdekében.

- Az adatbázis használatának szorgalmazása a könyvtárak retrokonverziós feladataihoz (TÁMOP), amelyhez eszközfejlesztés társul a MOKKA oldalán; törekvés a katalogizálás egységesítésére, ennek érdekében workshop és oktatás szervezése a katalogizálóknak.
- A besorolási adatok központi kezelésének megoldása, valamint tematikus keresési lehetőségek kialakítása az online felületen; az analitikus feltárás előtérbe helyezése és az analitikus tételek kezelésének megoldása a központi adatbázisban.
- API-k kifejlesztése: az adatbázis közösségi hasznosításának támogatása, a kényelmi szolgáltatások kialakítása.
- Közreműködés az ODR rendszer továbbfejlesztésében, valamint központi digitális archívumok kialakításában, továbbá az adatbázisok és archívumok közös keresőjének kialakításában.

Egységes országos lelőhely-nyilvántartások fejlesztése

- Muzeális könyvtári dokumentumok (régii könyvek, kéziratok) központi nyilvántartásának (MOKKA-R, MOKKA-MS) szervezése és koordinálása; kapcsolattartás a MOKKA-R egyesületi tagozattal és az adatbázisok üzemeltetőivel.

Az év végén új honlapot terveztünk a Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartásának, a honlap programozása 2010-re áthúzódik.

- A *Nemzeti Periodika Adatbázis* (NPA) karbantartása és építése az aktuális adatbázisban; az OSZK magyar periodikum-állományának beépítése az NPA-ba; az NPA továbbfejlesztésének megtervezése.

A más ODR-könyvtárak által már bejelentett magyar lapokhoz rögzítettük az OSZK állományadatait. Elkezdődött az NPA gyűjtőkörébe tartozó, csak az OSZK-ban meglévő magyar állomány feldolgozása is. Az NPA továbbfejlesztési lehetőségeiről készült egy probléma-felvető tanulmányt, de a fejlesztés kidolgozása nem indult meg, mivel a kérdés szoros összefüggésben van a MOKKA jövő évben esedékes továbbfejlesztésével. Annak ismeretében lehet ugyanis meghatározni az NPA helyét a központi katalógusok között.

- A *Könyvek Központi Katalógusa* (KC) gondozása és hasznosításának megtervezése.

Ez a kérdés is összefüggésben van a MOKKA fejlesztési irányjaival. A KC gondozása folyamatos.

Magyar Digitális Képkönyvtár fejlesztése

- További gyűjtemények és képanyagok bevonása, tartalmi gyarapítás.
- A kialakított webszolgáltatás fejlesztése.
- Személyre szabott olvasói szolgáltatások kialakítása.

Az MDK 2009. évi adatait lásd: 32. o.

Közgyűteményi digitalizálást előkészítő projekt

A projekt három, eltérő sajátosságokkal rendelkező közgyűteményi területet (könyvtár, múzeum, levéltár) fog össze. Mindhárom területen önálló operatív munkacsoportot alakítottunk ki a munka irányítására. Megkezdjük a digitális és digitalizálandó anyagok felmérésének előkészítését. Előzetes tárgyalásokat folytattunk adatbázis fejlesztőkkel a

digitalizálási kataszter kialakításáról, de a programfejlesztést csak meglévő pénzügyi források esetén tudjuk elindítani.

A projekt fejlesztésében 2009-ben érdemi előrelépés nem történt, folyamatban van a beillesztése az oktatáskutató és -fejlesztőintézetben a TÁMOP 3.1.1. *XXI. századi közoktatásfejlesztés, koordináció* című kiemelt projektbe.

Könyvtári Intézet

Szakmai információ, kommunikáció:

- szakmai információs honlap működtetése (www.ki.oszk.hu);
- közreműködés az ÚMFT operatív programjainak (TÁMOP, TIOP) országos előkészítésében és elindulásában;
- szakmai háttéranyagok biztosítása a pályázni kívánó könyvtárak számára;
- „Könyvtárkapu” portál elkészítése (konyvtar.hu) és országos/nemzetközi bemutatása
- Könyv, Könyvtár, Könyvtáros és Könyvtári Figyelő c. országos szakmai lapok kiadása
- könyvtörténeti és könyvtártudományi szakirodalmi szolgáltatás.
- „Az olvasáskultúra fejlesztése. Konceptiók, programok, kampányok.” C. kötet megjelenítése az EuroTéka sorozatban
- Az ODR keretében megvalósuló elektronikus dokumentumküldő szolgálat kiterjesztése 13 határon túli könyvtárra, felkészítő tanfolyammal, szoftver biztosításával

Kutatás, elemzés, nyilvántartás:

- a könyvtári rendszer működését elemző, támogató tevékenységek (ODR, KSZR);
- a könyvtári rendszer egyes szegmenseinek vizsgálata (kisvárosi könyvtárak, nem nyilvános könyvtárak);
- könyvtári szakfelügyelet adatainak összesítése, nyilvántartása;
- könyvtári statisztika összegyűjtése, közzététele;
- Nyilvános Könyvtárak Jegyzékének vezetése;
- Teljesítménymutatók kidolgozása a magyar könyvtárak számára;
- Az országos minőségfejlesztési folyamatok koordinálása, valamint részvétel a Minősített Könyvtárak és Könyvtári Minőségi Díj rendszerének kidolgozásában.

Humán erőforrás fejlesztés:

- könyvtáros személyi kataszter (könyvtáros ki-kicsoda) működtetése:(kb. 500 regisztrált fő);
- 8 új akkreditált könyvtáros továbbképzési program kidolgozása
- 27 akkreditált továbbképzési tanfolyam 392 fő részvételével;
- az új OKJ-s segédkönyvtáros képzés működtetése (31 fő + 32 fő);

- OKJ-s segédkönyvtáros vizsgaszervezési jog gyakorlása (KI: 30 fő, Miskolc: 14 fő, BME OMIKK: 28 fő);
- a négyéves felnőttképzési engedély meghosszabbítása, az akkreditált intézményi cím jogainak gyakorlása;
- határon túli továbbképzések szervezése (négy határon túli állandó, ún. bázis-képzőhely kialakítása; 10 tanfolyam, átlagosan 20 fő részvételével; 2 egynapos szakmai fórum. Újabb nyertes pályázat 2009. novemberében határon túli képzési, továbbképzési tevékenységhez: Új tudás – műveltség mindenkinek. Pályázat művelődési intézmények kínálatának bővítésére felhasználóképzési, elektronikus könyvtárhasználati, ismeretterjesztő jellegű és szakmai programokkal)

Munkatervben nem szereplő többletfeladatok teljesítése

- IDA: periodika szolgálati katalógus adatbázis fejlesztése
- Gyászejelentések közösségi honlap fejlesztése (programozása)
- Képkönyvtár számára programozás és folyamatos adatkihozás
- Nyelvemlékek és az Örkény honlap programozása
- IBSZ és Informatikai szabályzat készítése
- A teljes magyar domain (.hu) aratásának megoldása pilot szinten
- OSZKDK kereső kisalkalmazás az IWIW-re
- Könyvtári napló program elkészült
- Bibliográfia és authority adatok naponta történő átadása a MOKKA számára
- Kiadványelőállítás költöztetése a Novell szerverről egy virtuális Windows szerverre és egyben a folyamatokat modernizáltuk
- iSCSI protokoll bevezetése
- Megkezdődtek a Kötelespéldány Osztályon a könyv- és sorozati nyilvántartás gépesítésének előkészületei. (ISBN program kibővítése – Köteles modul. Megtörténtek az első egyeztetések az Informatikai és a Katalogizáló osztály munkatársaival.)
- A nemzetközi ISBN ügynökség jóváhagyásával kiutalásra került az új ISBN nyilvántartásicsoport-elem Magyarország számára: 978-615 (várhatóan az év végén vagy jövő év elején kezdjük használni).
- Nagy feladatot rótt a Gyarapítási Osztály retrospektív csoportjára az áprilisban felszínre került állománycsonkítás. (A gyanúsítottnál végzett házkutatás során lefoglalt anyag átvizsgálása, jelentések készítése a rendőrség számára, a megcsonkított művekről részletes listák készítése, közel 50, nagyértékű tétel árazása stb.)
- Nem tervezett feladat volt a következő nagyobb hagyatékok kezelése: Scheffer Judit jelmeztervező, Márton Anna, a Magyar Rádió főmunkatársa, Passuth László író

regényeinek külföldön megjelent fordításai, Gidai Erzsébet könyvgyűjteménye. Behasonlításuk, feldolgozásra indításuk folyamatban van.

- Munkatervben nem szereplő feladatként a Retrobi sajtó adatbázisba betöltött tételek összevetésre kerültek a megyei nyomtatott sajtóbibliográfiák, illetve az OSZK katalógusából feltárt retrospektív tételekkel.
- A Magyar Nemzeti Bibliográfia honlapon az összes digitalizált bibliográfiára vonatkozóan egységes keresőfelületet alakítottunk ki.
- A zirci Reguly Antal Műemlékkönyvtárban elindítottuk a „Barokk Termi Előadások” sorozatot, sikeres pályázatot követően részt vettünk a NAGY KUL–TÚRA programon, a Múzeumok éjszakája rendezvényen túl csatlakoztunk a Múzeumok Őszi Éjszakája rendezvénysorozathoz is.

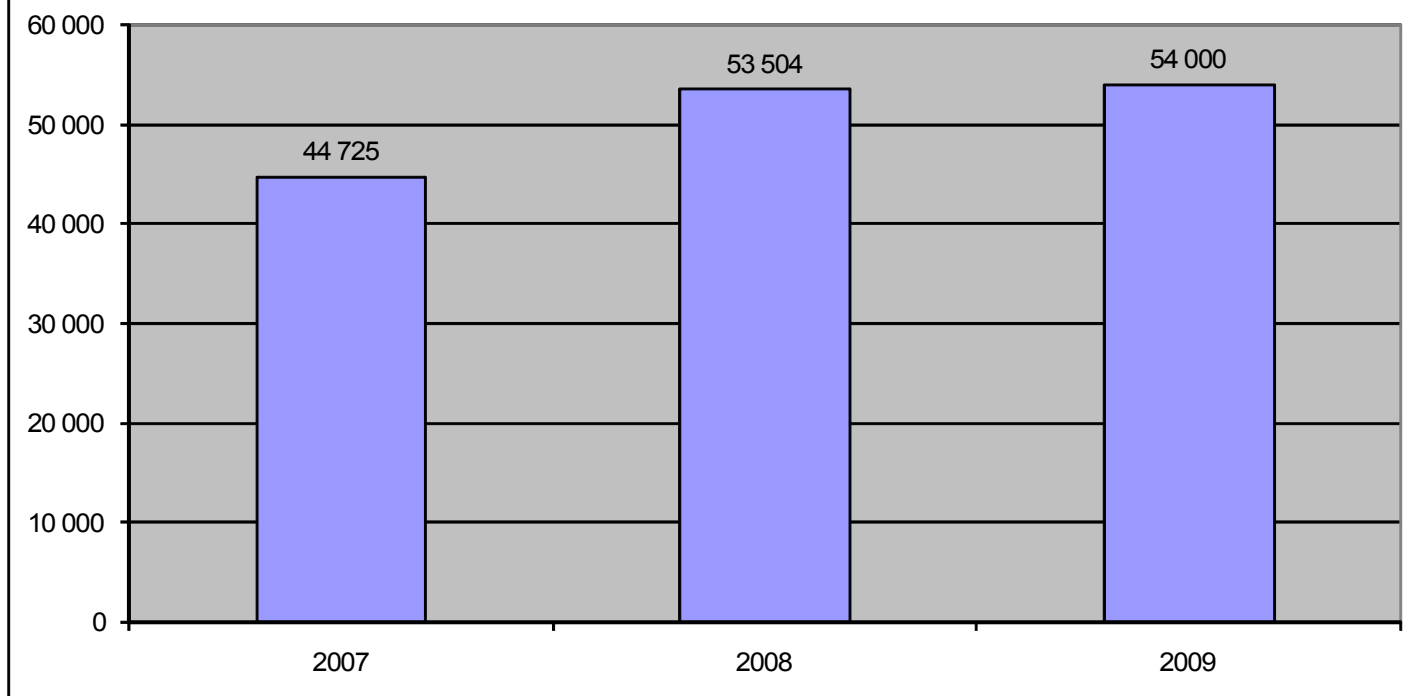
Fejlődési mutatók

Könyvtárhasználók száma, a változások tendenciái

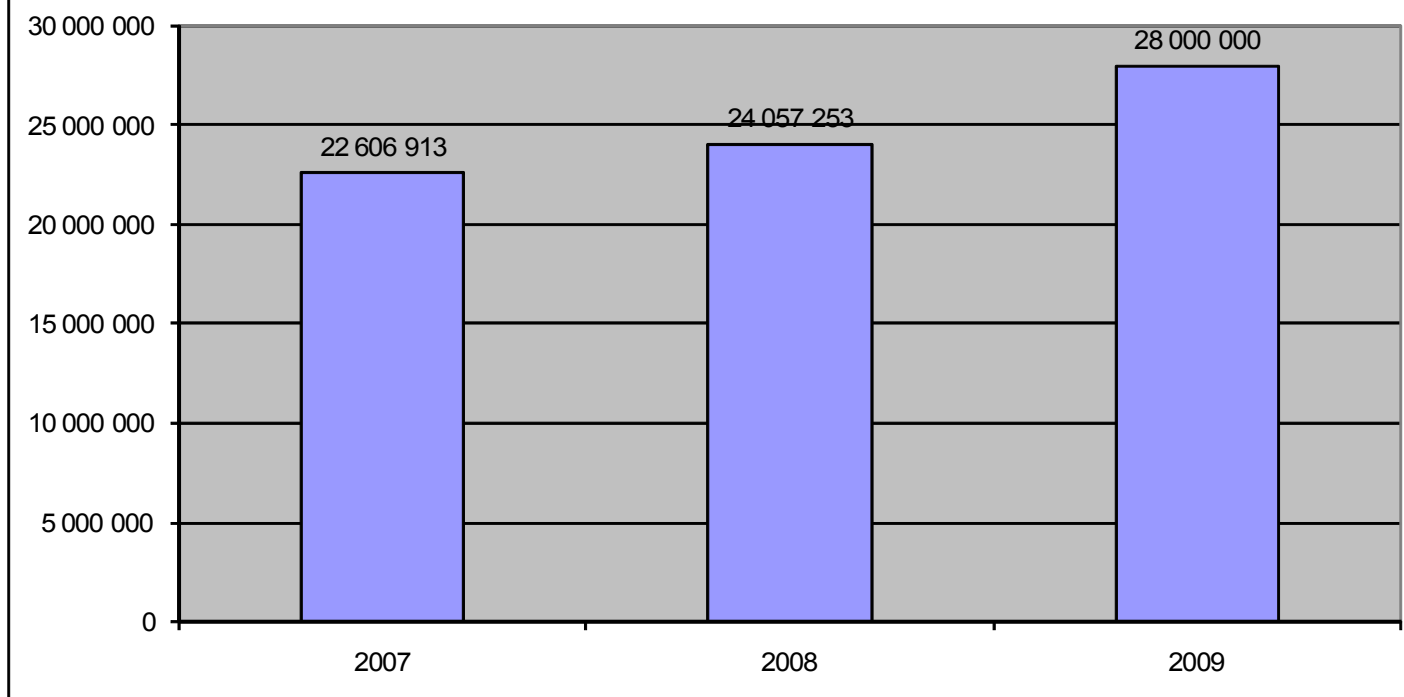
Megnevezés	2008.	2009. okt. 31. tény	2009. várható	Változás
Regisztrált olvasó	53.504	53.588	54.000	+0,9%
Személyes használat	291.483	251.144	255.000	-12,5%
Távhasználat	24.057.253	26.695.864	28.000.000	+16,4%
Dokumentum-forgalom (törzsgyűjteményi raktári)	281.161	325.996	375.000	+33,4%
Dokumentum-forgalom (különgyűjteményi raktári)	228.423	238.116	245.000	+7,3%
Helyben használt dokumentum	786.247	1.589.150	1.640.000	+108,6%

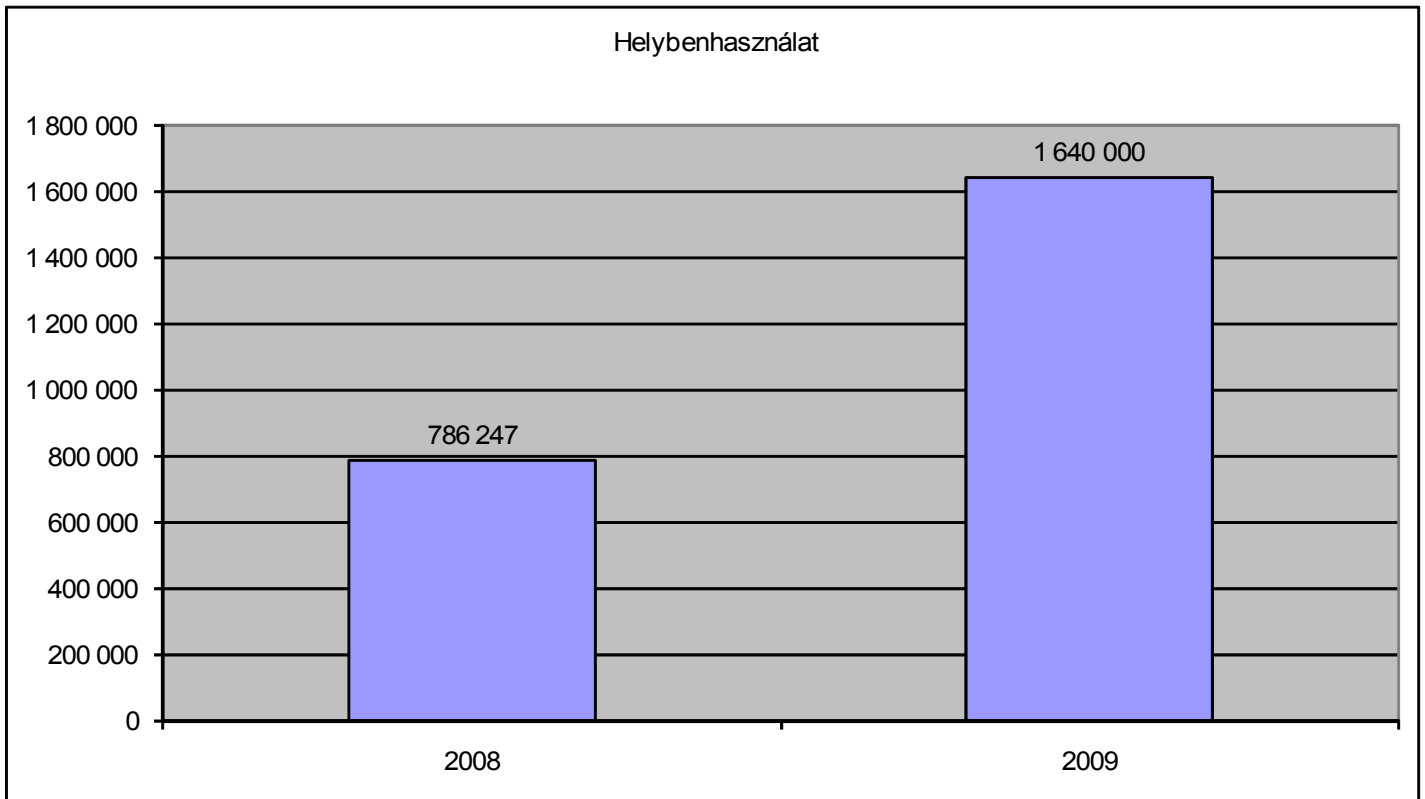
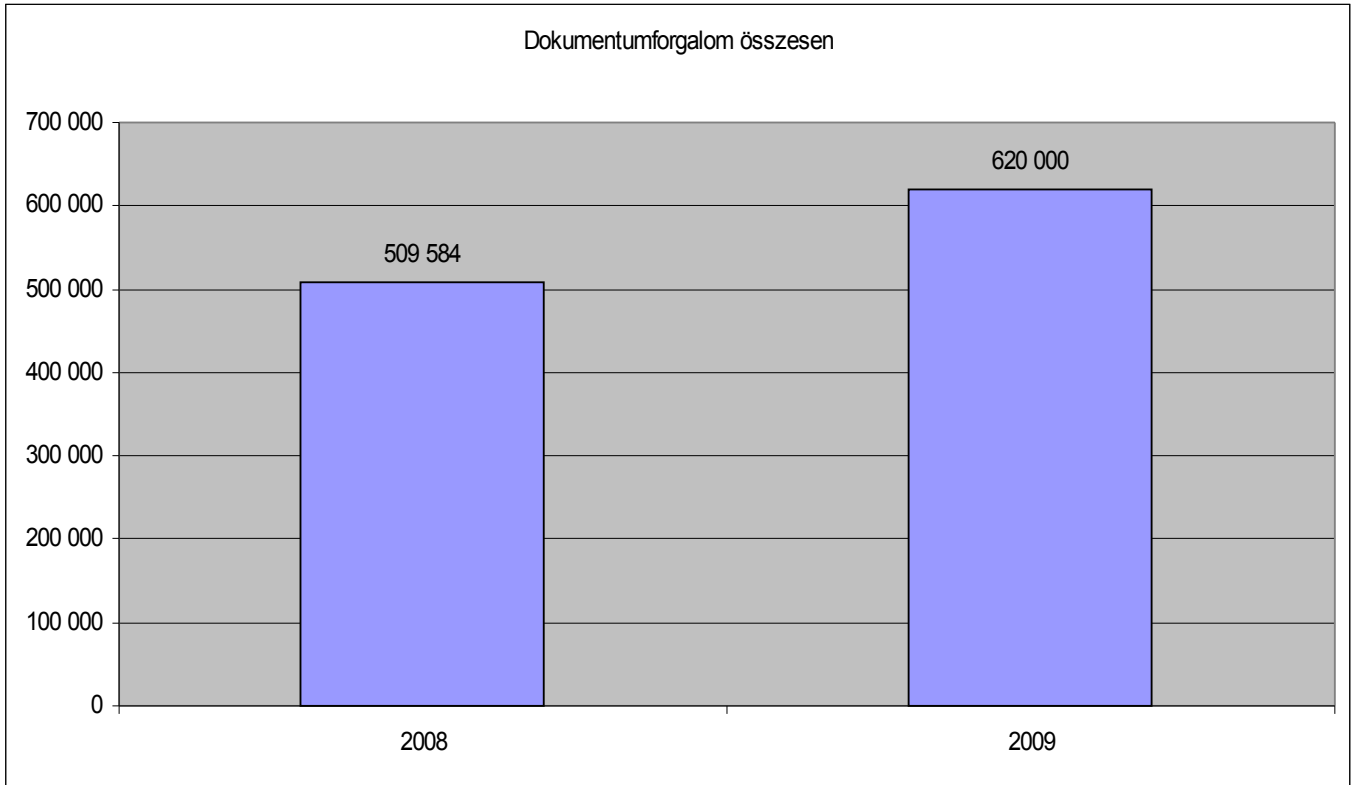
A tavalyi évhez képest jelentősen növekedett a dokumentumforgalom, köszönhető az online előkészítés folyamatos biztosításának és a gyarapodó on demand digitalizálásnak, illetve az egyre bővülő reprográfiai szolgáltatások kínálatának. A távhasználat növekedése mutatja, hogy az OSZK gazdagodó online kínálatát egyre többen veszik igénybe. A helyben használt dokumentumok számának arányaiban jelentős mértékű emelkedésére magyarázatot adhat a helyben elérhető digitális dokumentumok számának ugrásszerű növekedése, erre utal a belső internet-használat mutatója is.

Regisztrált olvasók

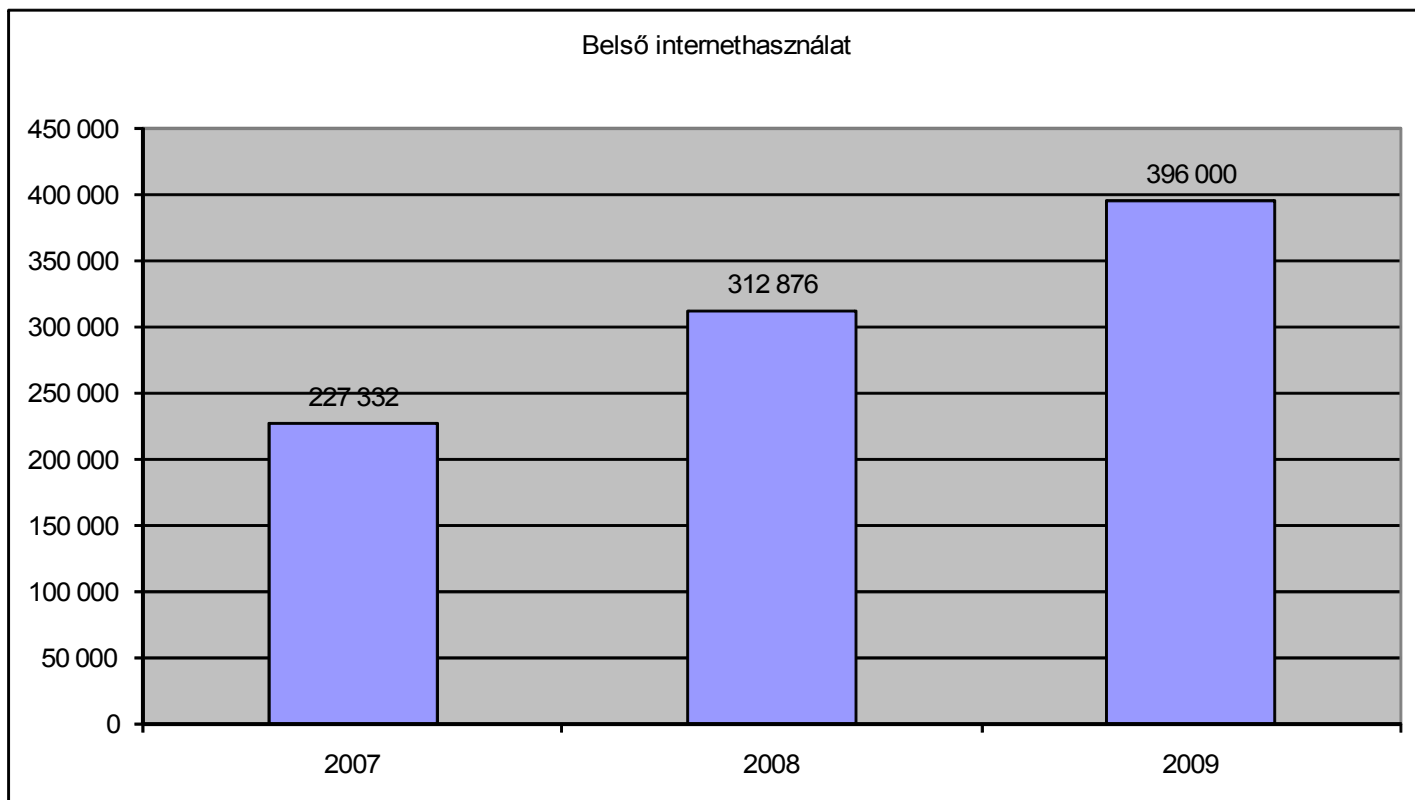

Távhasználat

Belső internethasználat

Megnevezés	2008.	2009. okt. 31.	2009. várható	Változás
Belső internet-használat	312.876	360.260	396.000	+26,6%

Ellátandó szakmai feladatokhoz szükséges létszámok és kiszolgált használók

Szakmai feladatokhoz szükséges összlétszám: 390fő (kvt. / informatikus)

Változás: -1,3%

Személyes használat száma: 251.144 fő

Ebből közvetlen tájékoztató- és olvasószolgálati létszám: 34 fő

Arány: 7386 használó / fő olv. szolg.szakmai létszám

Növekedés: 47,7%

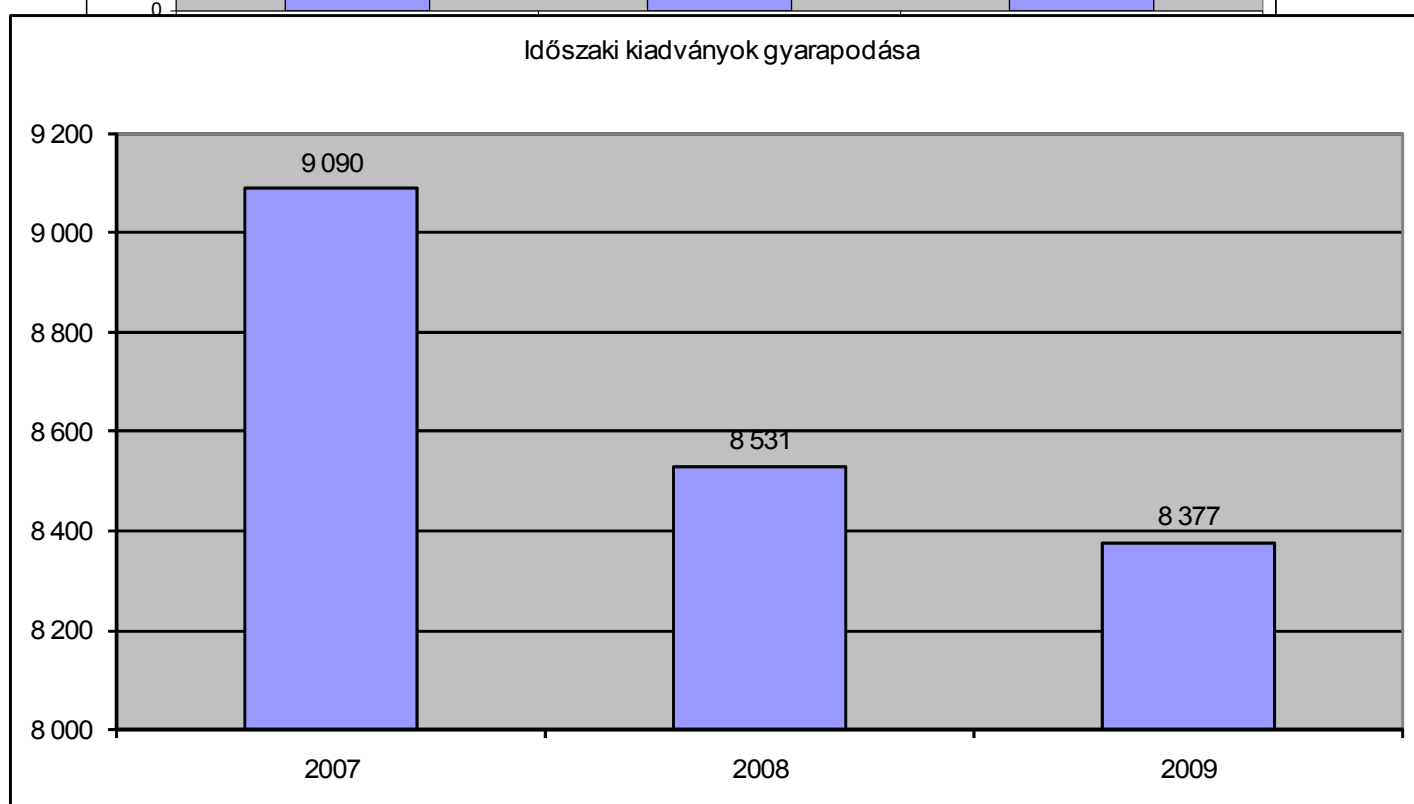
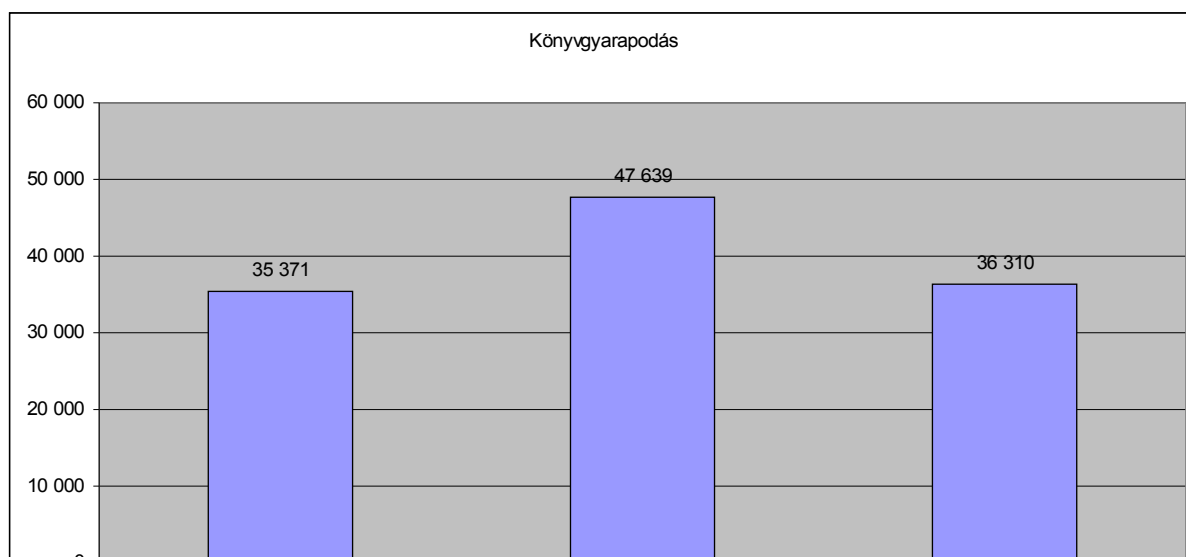
Állománygyarapodás mutatói 2008-2009

Megnevezés	2008.	2009. okt. 31.	2009. várható	%
könyv	47 639	31 610	36 310	-23,8%
időszaki kiadvány évf.	8531	7 287	8377	-1,8%
kézirat	475	39	44	-90,7%
zenemű	605	606	696	15,0%

kartográfiai dokumentum	1289	826	946	-26,6%
kisnyomtatvány	40 232	34 971	40 171	-0,2%
kép, metszet	13	9	10	-23,1%
mikrofilm pozitív	2500	905	1035	-58,6%
hanglemez, CD, hangszalag	549	1345	1545	181,4%
egyéb dok. (fotó, xerox)	1309	1151	1321	0,9%
videodokumentum, DVD	8715	6198	7128	-18,2%
MEK	1004	968	1148	14,3%
EPA	39	35	50	28,2%
OSZKDK	192	733	750	290,6%

A beszolgáltatott kötelezpéldányok számát tekintve megfordult az utóbbi 2-3 évben tapasztalt tendencia, és csökkenés tapasztalható (a könyvek esetében pl. a 2008. végéig fogadott 17 700 művel szemben 2009. október 31-ig 12 350 mű érkezett be, és év végére becslésünk szerint ez a szám 14 500 körül várható). A kötelezpéldányok számának csökkenésén – az évről-évre rutinszerűbbé váló reklamálás ellenére – tükröződik a gazdasági válság, illetve az OSZK egyre nehezebb megközelíthetőségének hatása (a gépkocsival való behajtás ellehetetlenülése).

Az alábbi, változásokat mutató grafikonok adatai a 2009. évi várható állapotot tükrözik.

Digitalizált állomány növekedésének mutatói 2008-2009

Digitális dokumentumok	2008. tény	2009. okt. 31-i állapot	2009. várható	Változás %
MEK állománygyarapodás	1.004	968	1.148	14,3
EPA állománygyarapodás (cím)	39	35	50	28,2

EPA állománygyarapodás (füzet)	3.624	4.472	5.362	48
Digitális gyűjtemény (projektek)	1.000	759	909	-9,1
Digitális gyűjtemény (képek)	640.000	98.164	110.000	-82,8
Digitális Képarchívum DKA (képek db)	6.000	2.523	3.323	-44,6
Magyar Digitális Képkönyvtár MDK (dok. db.)	n.a.	58.942	71.942	Nem releváns
OSZKDK-ba beszolgáltatott dokumentumok	708	451	700	-1,1
Matarka cikk	5.555	6.632	7.900	42,2
Matarka cikk/oldal	40.929	27.486	32.000	-21,8
Digitális fájlcsere	9.541	60.335	64.000	570,8

A digitális gyűjtemény (képek) és a Digitális Képarchívum csökkenése a Magyar Digitális Képkönyvtár 2009. évi beindításával függ össze, ha a három adatot összevetjük, akkor a képdigitalizálás és gyarapítás területén nemhogy csökkenést, hanem kiugróan magas növekedést tapasztalunk. A Matarka cikk/oldal csökkenésére (annak ellenére, hogy több cikket rendeltek) az EPA állományának (302,9%) ugrásszerű növekedése, ezzel összhangban a digitalizálás és a digitális fájlcsere volumene ad magyarázatot. Két- és többoldali szerződéseknek, megállapodásoknak, európai projektekben való részvételnek köszönhetően a digitális fájlcsere óriási méreteket öltött (570,8%).

Digitális Gyűjtemény Projektek:

A **Digitális Gyűjtemény** 2009. év folyamán jelentősen gyarapodott, 759 DMEK projekttel. Az év hátralévő részében további 150 projekt gyarapítása prognosztizálható, ezzel együtt az év során az összes gyarapodás: 909 egység. (A letárolt képfájlok száma összesen: 98164 db). A teljes gyűjtemény tartalma 2009.10.31-én: 8226 DMEK projekt.

Egy ún. DMEK projekt alatt egy beadási csomagban nyilvántartott digitális dokumentumot vagy azok halmazát értjük. Ide érkeztetjük a MEK számára külső forrásból érkező e-könyveket, az EPA számára archivált külső vagy házon belül digitalizált folyóiratokat – beadási csomagonként adott esetben 1 nyilvántartás alatt 50-80 évfolyam –, valamint a házon belül olvasói kérésre vagy állományvédelmi célból digitalizált és az osztályra leadott anyagokat.

A **Magyar Elektronikus Könyvtárban** 968 dokumentumot archiváltunk, év végéig ez az adat várhatóan 180 dokumentumra nő. Összesen ebben az évben 1148 dokumentumnyi gyarapodás várható. A teljes állomány 7452 dokumentum (2009. okt. 31.)

Az **Elektronikus Periodika Archívumban** 2009-ban 123 db kiadványt (új címet) (88 távoli / 35 archivált) archiváltunk. Az év végéig becsült további gyarapodás: 18 kiadvány (12/6). Ebben az évben összesen 141 kiadvány várható. Füzet szinten archiváltunk: 4472 darabot 2009. okt. 31-ig, várható még 890, összesen 5362 füzet az ezévi gyarapodás. (Forrás: http://epa.oszk.hu/html/stat/megoszlas_evi.phtml) Az archivált számok jelentős növekedése a különböző digitalizálási projektek (EME Digitális Könyvtár, MEK Egyesület ISZT projektje, DigiHung és DifMoe projekt, utóbbiak távoli eléréssel stb.) eredménye. A füzetek egy része az EPA-ban már meglévő folyóiratok visszamenőleges állományait bővítették. Az XML tartalomjegyzékek készítésével eddig összesen 58449 cikk vált kereshetővé 3860 tartalomjegyzékből.

A **Digitális Képtár** idén 2523 db képi dokumentummal gyarapodott, a hátralévő időszakra várható további 800 tétel, így az ezévi gyarapodás összesen 3323 képi dokumentum.

Magyar Digitális Képkönyvtár weboldalát júniusban nyitottuk meg, a feltöltés a partner könyvtárak és az OSZK dokumentumaival üzemszerűen ebben az évben kezdődött meg. Az ezévi gyarapodás október 31-éig: 58942 dokumentum, év végéig még várható: 13000, ezévi összesen: 71942 dokumentum. A dokumentumokhoz képest a feltöltött képek száma magasabb, mert egy dokumentumhoz több kép is tartozhat. A „várható” részbe beleszámoltuk a Cultiris által ígért mintegy 6000 képeslapot, amelynek még bizonytalan a beérkezése.

Állományvédelem mutatói 2008-2009

Megnevezés	2008.	2009. okt. 31. fájl	2009. várható	Változás %
Állományvédelmi digitalizálás	174.000	343.975	440.000	152,9
OD digitalizálás	218.823	247.022	280.000	28
Periodika-kötés	1.214	2.347	2.500	105,9
Könyvkötés	520	2.203	2.300	147,3
Tékázás	6.720	7.429	7.600	13,1
Gyorsjavítás	410	Lásd könyvkötés		
Restaurálás össz.	10.337 óra	11.332 óra	12.000 óra	16,1
Könyvborító digit.	n.a.	2.302	2.700	Nem releváns

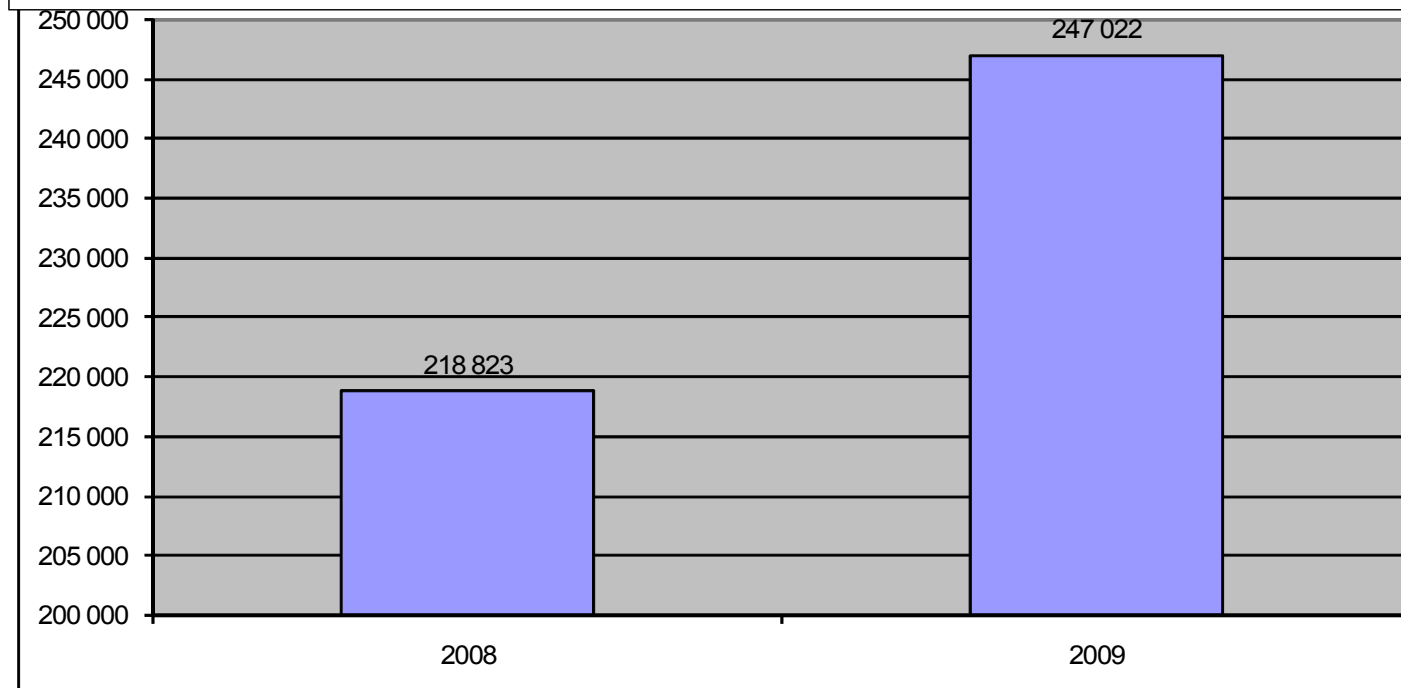
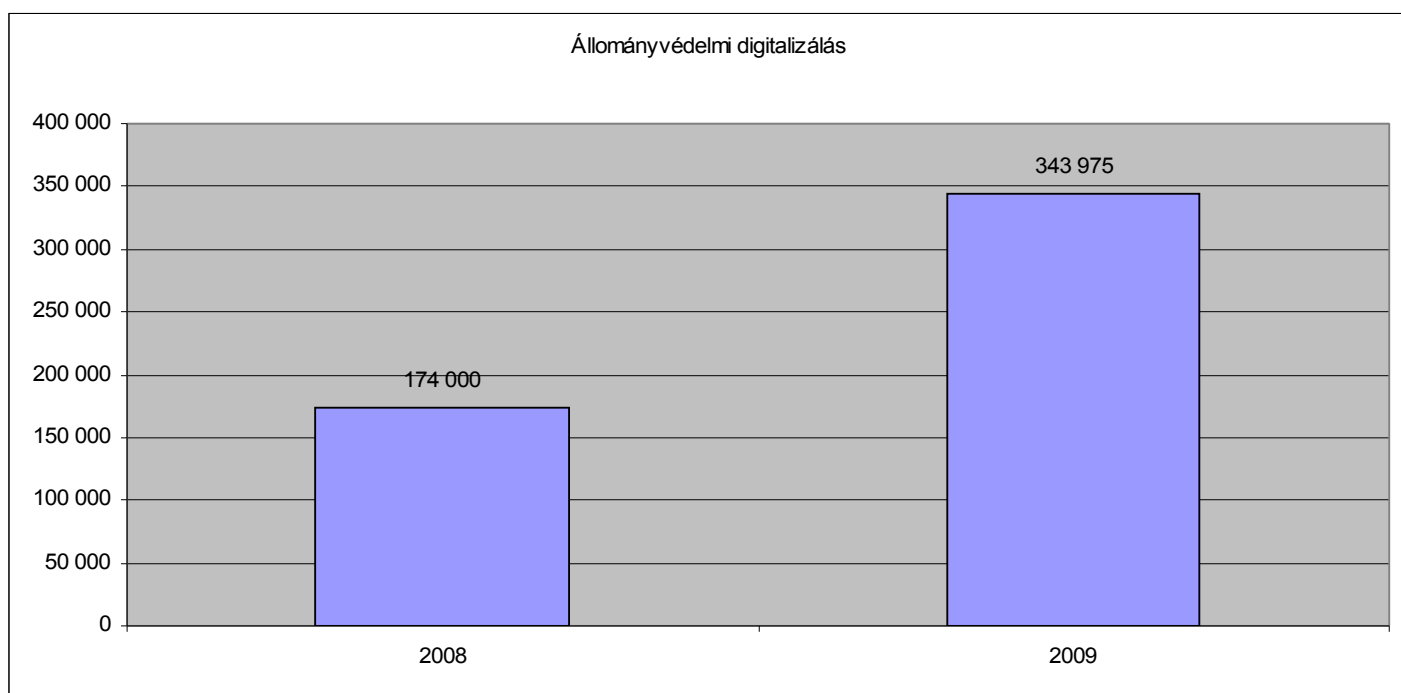
Elsődleges feladat volt a Fénykép-és Fotóművészeti Tárból található veszélyeztetett állomány

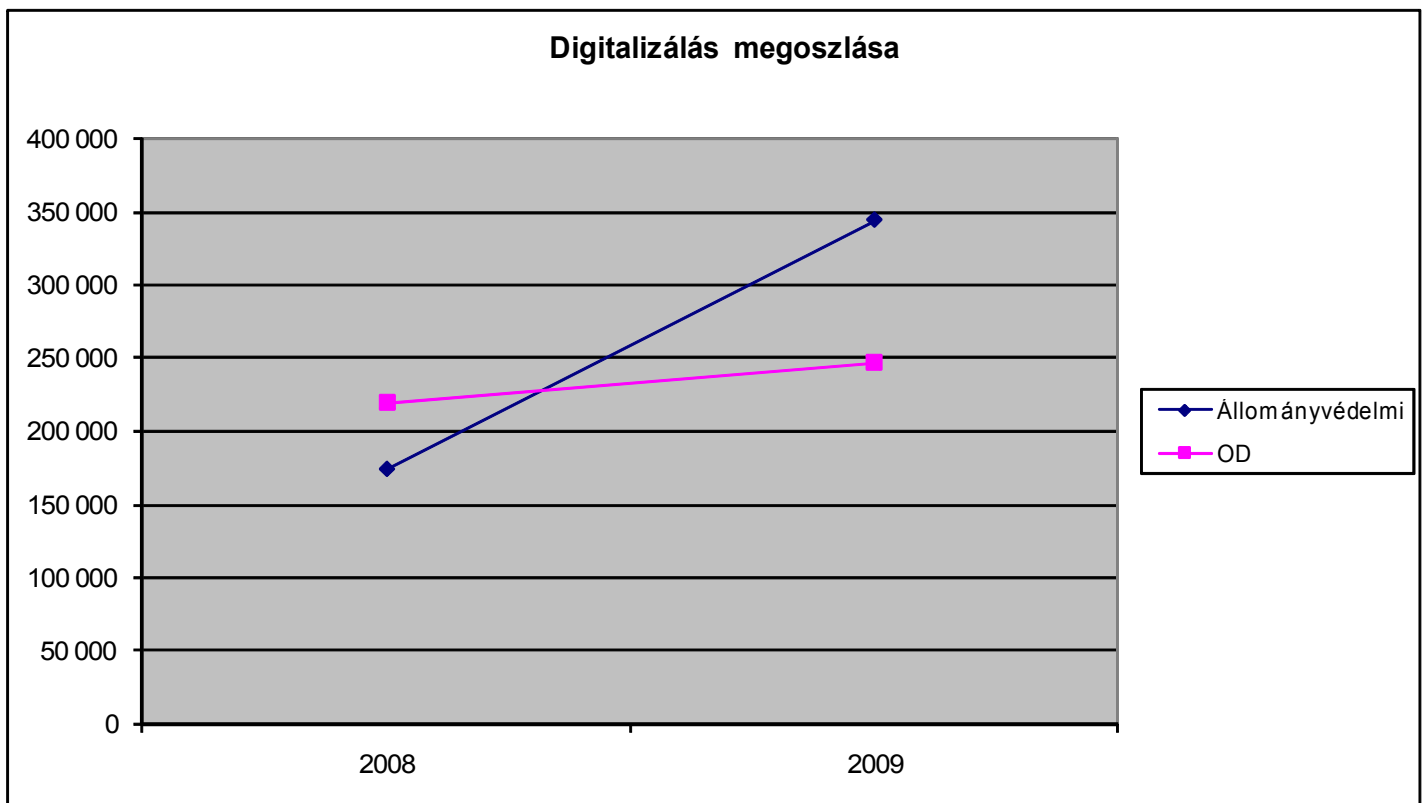
mentése (Escher Károly-hagyaték, Babits-fond fotóanyaga, a nitrátos filmek külön hűtött tárolóterbe való áthelyezése, régi üveglemezeinek tisztítása, konzerválása). (NKA pályázat támogatásával készül. Az Escher-hagyaték és Babits-fond felülvizsgálata kapcsán a tervezettnél lényegesen nagyobb számú fotóanyag feldolgozása történt meg. Készültség: Escher-hagyaték: 20%, Babits-hagyaték: 100%)

A Restauráló-és Könyvkötészeti Osztály részletes munkaterv szerint biztosítja és végzi az OSZK gyűjteményeinek restaurálási és kötési munkáit. (Teljesítés tervszerűen és folyamatosan folyik.)

Raktározás, tárolás állományvédelmi szempontjainak érvényesítése:

- A Fénykép-és Fotóművészeti Tár raktáraihoz az ún. zsilipkamra kiépítése. (Anyagi források hiányában nem készült el.)
- A raktárak hőmérsékletének, páratartalmának folyamatos mérése, illetve a fényterhelés mérés feltételeinek biztosítása (műszerbeszerzés, folyamatos adminisztráció). (A műszerbeszerzés megtörtént, az ellenőrzés folyamatos. A Fénykép- és Fotóművészeti Tár raktárában jelentős ingadozást rögzítettünk!)

2008. évhez képest átrendeződött a megoszlás. A nagytömegű preriódika digitalizálás, és egyéb projektek eredményeként (Pressburger Zeitung, városi hírlapok, DiFMOE stb.) előtérbe került az állományvédelmi digitalizálás.

Létszám változása 2008 (tény) – 2009 (várható), %-ban

2008. évi létszám	2009. évi létszám okt.31.	2009. várható létsz.	Változás
494	486	485	-1,82

Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása

lásd: 1. mellékletek: excel táblázat

Gazdaságosság és hatékonyság

Az Országos Széchényi Könyvtár gazdasági mutatóinak vizsgálata során (lásd 1. mellékletek: excel táblázat) az alábbi következtetések vonhatók le:

Bevételek:

A bevételek azonos szinten vannak az előző évhez képest, de szerkezetük a saját bevételek javára változott.

- Az költségvetési támogatás csökkenő tendenciát mutat
- 2009.évi támogatást csökkenti a kötelező zárolás
- csökkentő hatása van a kormányhatározatban elrendelt maradványképzési kötelezettségünknek is

Saját bevételeink növekednek, mely növekedés szoros összefüggésben van a szakmai beszámolóban részletezett mutatók változásával:

- A szolgáltatások minősége javul
- Mennyisége nő (elektronikus „távfelhasználás”)
- Hagyományos szolgáltatások iránti kereslet csökken
- Új szolgáltatás típusok kerültek bevezetésre
- A gazdasági tevékenység, a jogszabályi keretek között hatékonyabban működik (Áfa)

A pályázati források szintje az előző évvel közel azonos

- 2009. évben nyerte el könyvtárunk, a TÁMOP-3.2.4-08/2/-2009-0002 azonosítójú pályázatot, melynek igényelt előlege meg is érkezett az pályázat számára elkülönített bankszámlájára, és bevételi előirányzat nélküli többletként jelentkezik majd a beszámolóban is.
- Az előző évhez képest kiugró forrást jelent a hétéves továbbképzésre biztosított támogatási összeg, azonban ez nem a 2009. év „érdeme”, hanem annak tulajdonítható, hogy 2008. évben ilyen keret nem állt rendelkezésünkre.

Kiadások

A kiadások szerkezete változatlan, bár az emelkedő árak és az inflációs hatás ellensúlyozása egyre nagyobb konfliktussal jár az „üzemeltetési kiadások” és a „szakmai kiadások” összehangolása terén. Ebben az összefüggésben mutat igen pozitív hatás a saját bevételeink növekedése, mely többlet a Könyvtár hatékony működésének egyik pozitívuma.

A költséggazdálkodás eredményességét mutatja az a tény, hogy a várható teljes éves kiadásaink az előző évi szinten maradnak, az éves infláció hatása ellenére, a maradványképzési kötelezettség teljesítésének ellenére a feladatok teljes egészében megvalósulnak, forráshiány miatt szakmai munka nem marad el, ezt a már említett mutatószámok is bizonyítják.

A Könyvtár a források optimalizálásával, a lehetőségeit mérlegelve ebben az évben is megtett, illetve jelenleg is tesz a fizikai körülmények javításán, értve ezalatt a az épület folyamatos felújítását (ha kis lépésekben is), az eszközpark fejlesztését, a körülmények javítását. Ehhez tartozik a 2008. év végén létrehozott, 2009-ben már teljes kapacitással működő központi számlázási, pénzügyi ügyfélszolgálati csoport, mely tehermentesíteni hivatott a szakmai részlegeket a számlázási feladatoktól.

A bérgazdálkodási adatok tükrében a létszám közel azonos szintje mellett látjuk el a megnövekedett (mutatószámok alapján bemutatott) feladatokat.

A kitűzött célok és azok megvalósítása terén az intézmény teljesítményét gazdaságosság szempontjából 2009-ben 4 pontra, a hatékonyságot figyelembe véve 5 pontra értékeltük.

Eredményesség

2009 októberében írtuk alá a szerződést *“A nemzeti könyvtár az élethosszig tartó tanulásért. Országos és intézményi fejlesztések a tanulás szolgálatában az állományok hozzáférhetőségének biztosítására, innovatív új szolgáltatások kialakítására és az olvasás népszerűsítésére”* című TÁMOP projektre. A pályázaton 227 millió forintot nyertünk. A program a MOKKA fejlesztését, az elektronikus katalógus bővítését (250.000 új rekord), valamint interaktív könyvtári portál fejlesztését, akkreditált tanfolyamok indítását és országos olvasásfejlesztési programok kidolgozását tartalmazza. 2009-ben a pályázat, a költségvetés és a dokumentáció elkészítése volt a feladatunk, a megvalósítás 2010-ben kezdődik.

A kötelezpéldányokkal kapcsolatos reklamációs tevékenység rutinszerűvé vált, a könyveken túlmenően a 2008-as évhez viszonyítva az időszaki kiadványok és a hangoskönyvek reklamációja növekedett. Az állomány feldolgozása terén megszokott rutinná vált a kötelezpéldányként beérkezett dokumentumok egyhetes átfutási idejének biztosítása, amelyet a későbbiekben szeretnénk gyorsítani. Szembetűnő a különgyűjteményi AMICUS-feldolgozás 42,5%-os emelkedése, ami szintén a rutinszerű feldolgozási tevékenység kiterjesztését jelenti. Megvalósult az újonnan feldolgozott katalógustételek napi betöltése a MOKKA-ba.

2009 folyamán tovább bővült HUMANUS működtetésére alakult konzorcium. Egyetemi és tudományos könyvtárak csatlakozása mellett 13 megyei könyvtárral kerül sor szerződéskötésre 2009-ben, amelyek a megyei (helyismereti) kötelezpéldányok feldolgozásával vesznek részt az együttműködésben. A HUMANUS adatbázisba került konverezőval az IKER adatbázis több, mint 250.000 rekordja.

Az Országos Széchényi Könyvtárban 2009. október 31.-i állapot szerint 53.588 beiratkozott olvasót regisztráltunk, ez nagyjából azonos a tavalyi számmal. Míg a személyes használat enyhén csökkent, a távhasználatok számában további növekedés figyelhető meg (24 millióról 28 millióra). Jelentős emelkedés (több, mint kétszeres) regisztrálható a helyben használt dokumentumok számában, erre a digitalizált dokumentumok mennyiségének ugrásszerű növekedése ad magyarázatot.

Az állománygyarapodás mértéke a kötelezpéldányok esetében 2009-ben a korábbi évekkal ellentétben csökkenő tendenciát mutat. Ennek egyik oka a válság miatt kevesebb megjelenő mű, valamint a korábbi évek reklamációs tevékenységének eredményessége: kevesebb az elmaradt kötelezpéldány-beküldés.

A Magyar Digitális Képkönyvtár 2009. évi beindításával a képdigitalizálás és -gyarapítás területén kiugróan magas növekedést tapasztalunk. A Matarka cikk/oldal csökkenésére (annak ellenére, hogy több cikket rendeltek) az EPA állományának (302,9%) ugrásszerű növekedése, ezzel összhangban a digitalizálás és a digitális fájlcsere volumene ad magyarázatot. Két- és többoldalú szerződéseknek, megállapodásoknak, európai projektekben való részvételnek köszönhetően a digitális fájlcsere óriási méreteket öltött (570,8%).

Az állományvédelmi digitalizálás mértéke – elsősorban a hazai és nemzetközi digitalizálási projekteknek köszönhetően – több, mint másfélszeresére növekedett.

Kiadványi tevékenységünk az előző évekhez hasonlóan a professzionális kiadókkal közös minőségi könyvkiadást célozta meg. Növekedés figyelhető meg kiállításaink látogatottsága terén, a látogatók száma mintegy több mint 8 %-al 2008-ban volt.

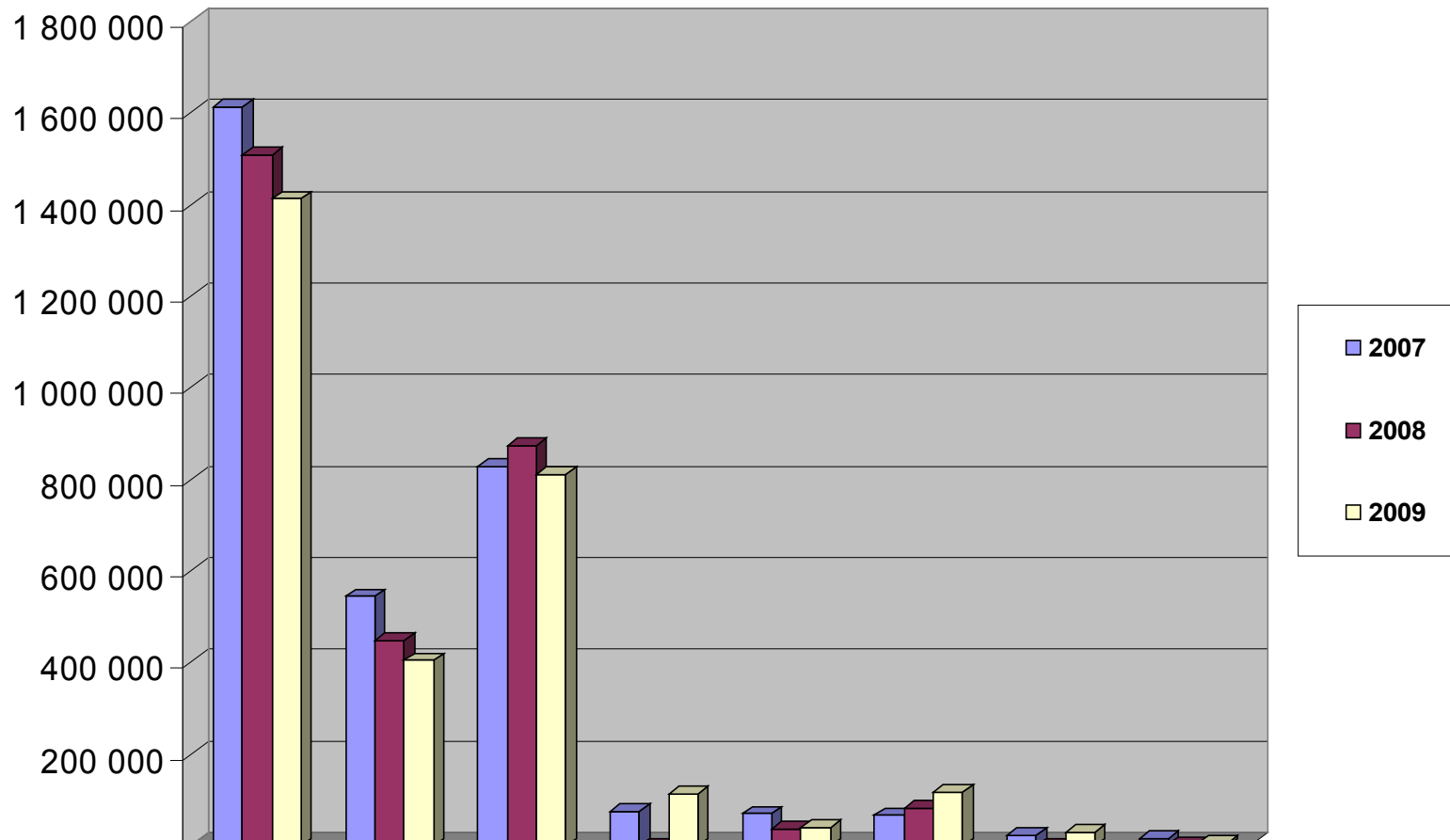
A kitűzött célok és azok megvalósítása terén az intézmény teljesítményét eredményesség szempontjából 2009-ben 5 pontra értékeljük.

1 számú melléklet

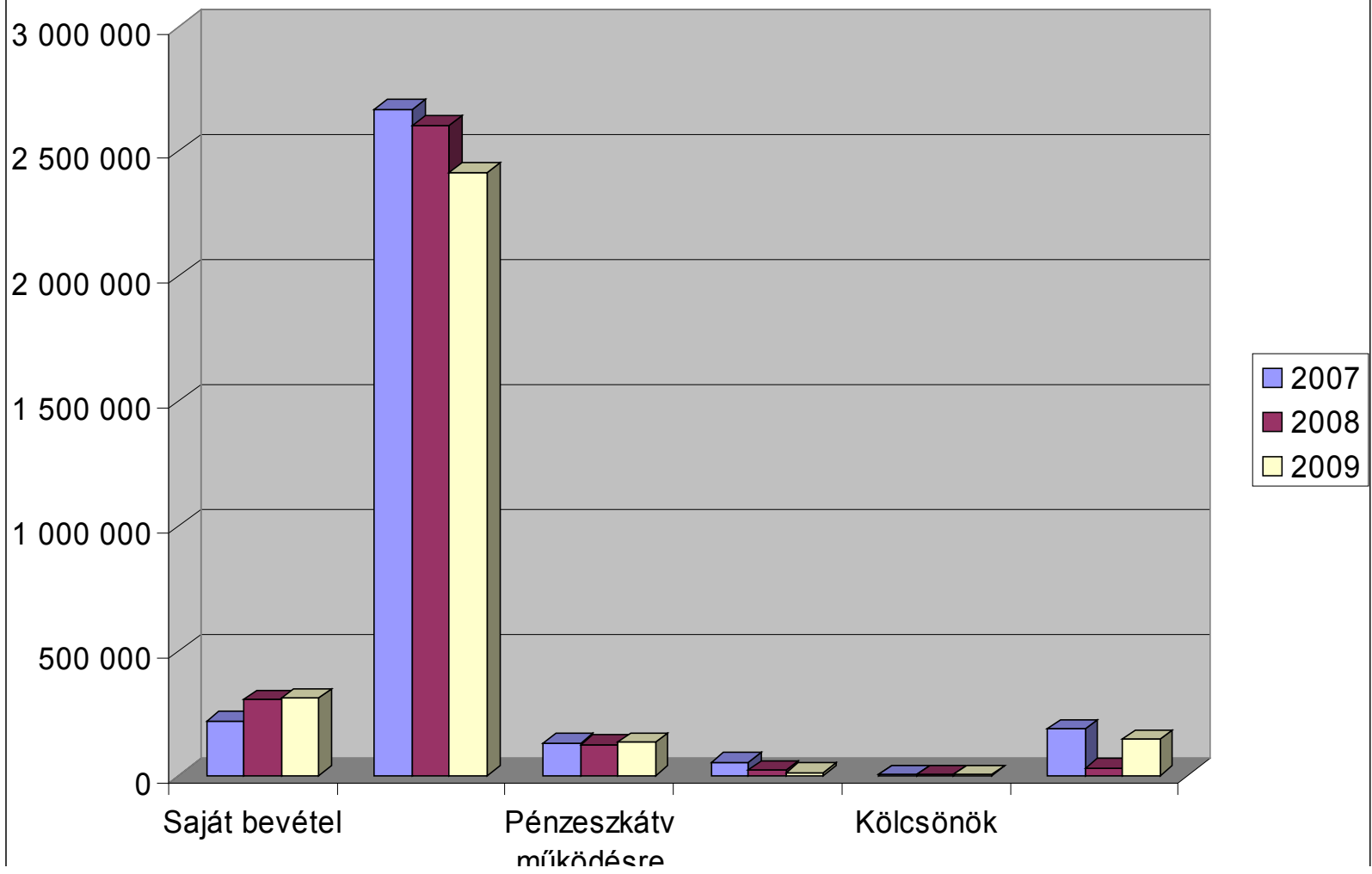
Bevételi és kiadási előirányzatok

	2007			2008			2009				%
	előirányzat			előirányzat			előirányzat				
	eredeti	módosított	teljesítés	eredeti	módosított	teljesítés	eredeti	módosított	teljesítés X.31.	várható teljesítés	
személyi juttatás	1 504 300	1 631 071	1 613 583	1 524 800	1 524 496	1 509 142	1 452 496	1 520 880	1 147 215	1 413 215	94
járadékok	486 000	544 955	543 778	472 900	448 910	447 337	449 987	466 108	344 509	404 510	90
dologi	423 000	833 274	827 873	436 100	890 386	872 756	456 300	606 951	621 718	811 855	93
ebből: * gyarapítás	25 000	33 597	37 568	25 000	27 396	54 877	29 000	32 993	23 940	32 993	60
* beszerzés	14 800	14 801	46 937	15 300	15 300	44 715	15 300	15 558	33 579	33 579	75
* szolgáltatás	383 200	784 876	743 368	395 800	847 150	773 164	412 000	558 400	564 199	745 283	96
Pénzeszköz átadás	25 700	75 541	73 638	0	17 464	74	0	105 992	84 268	112 303	0
Felújítás	21 500	69 345	69 243	29 400	59 846	35 526	0	39 320	38 050	39 320	111
Beruházás	19 800	73 491	65 938	7 400	150 141	80 586	29 100	119 435	100 915	115 933	144
Kp-i beruházás		22 268	22 268	0	0	0	0	44 000	29 081	29 081	0
Kölcsönök, egyéb kiadások		14 900	14 900	0	3 200	3 200	0	4 300	4 300	5 929	
Kiadások összesen:	2 480 300	3 264 845	3 231 221	2 470 600	3 094 443	2 948 621	2 387 883	2 906 986	2 370 056	2 932 146	99
Saját bevétel	133 000	220 776	217 611	133 000	303 698	303 721	200 000	269 100	274 856	310 886	102
Kv-i támogatás	2 347 300	2 668 133	2 668 133	2 337 600	2 604 774	2 604 774	2 187 883	2 414 490	2 005 945	2 414 490	93
Pénzeszköz átvétel				0	143 536	144 052		73 275	135 778	148 240	
* működésre		129 786	129 766	0	122 007	123 684		64 095	126 598	134 060	108
* felhalmozásra		53 765	53 765	0	21 529	20 368		9 180	9 180	14 180	70
Kölcsönök		4 900	4 900	0	3 200	3 200		4 300	4 300	4 300	
Pénzmaradvány felhasználás		187 485	187 485	0	39 235	28 610		145 821	145 821	145 821	510
Bevételek összesen	2 480 300	3 264 845	3 261 660	2 470 600	3 094 443	3 084 357	2 387 883	2 906 986	2 566 700	3 023 737	98

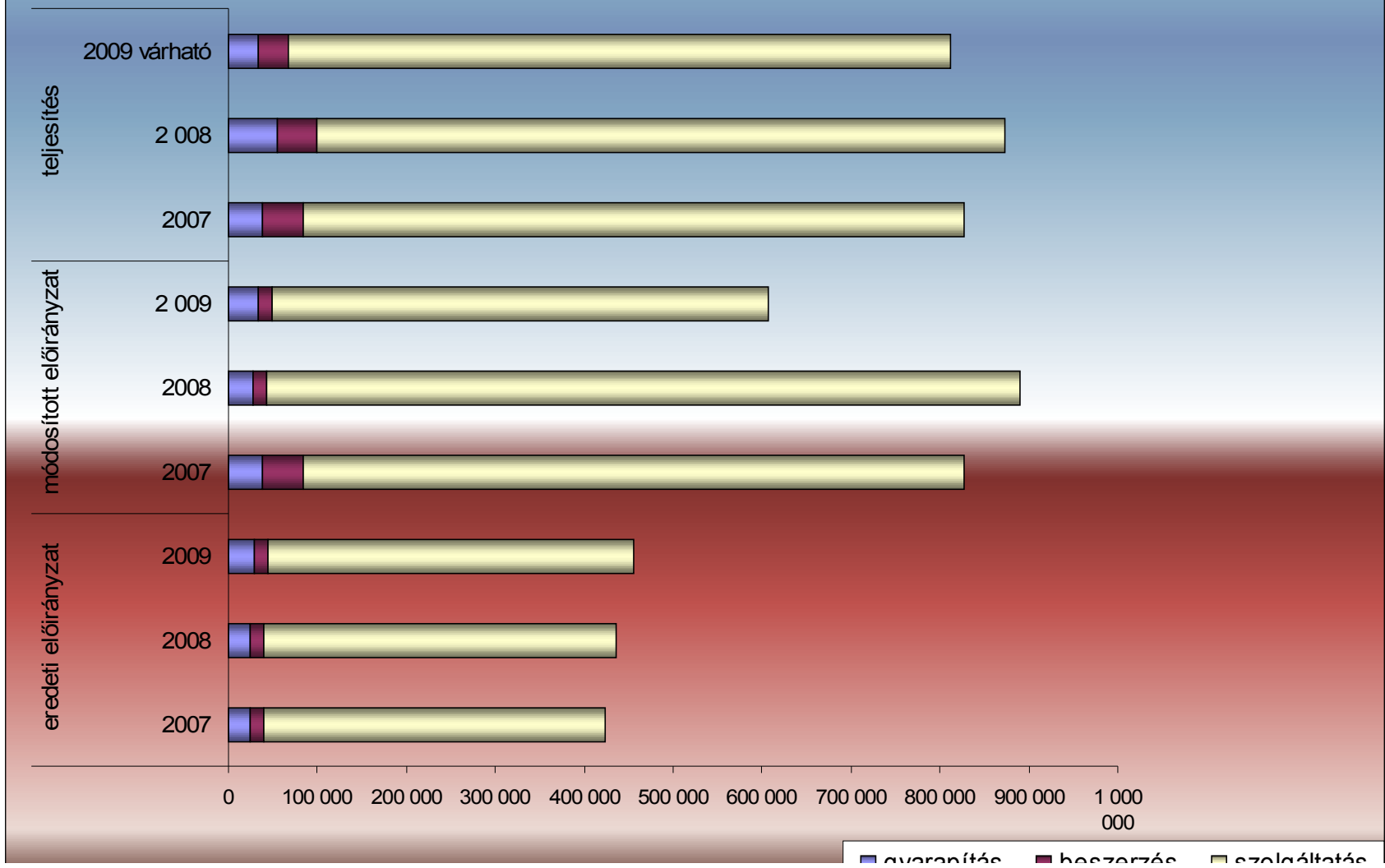
**kiadások alakulása jogcímenként 2007-2009
(eFt)**

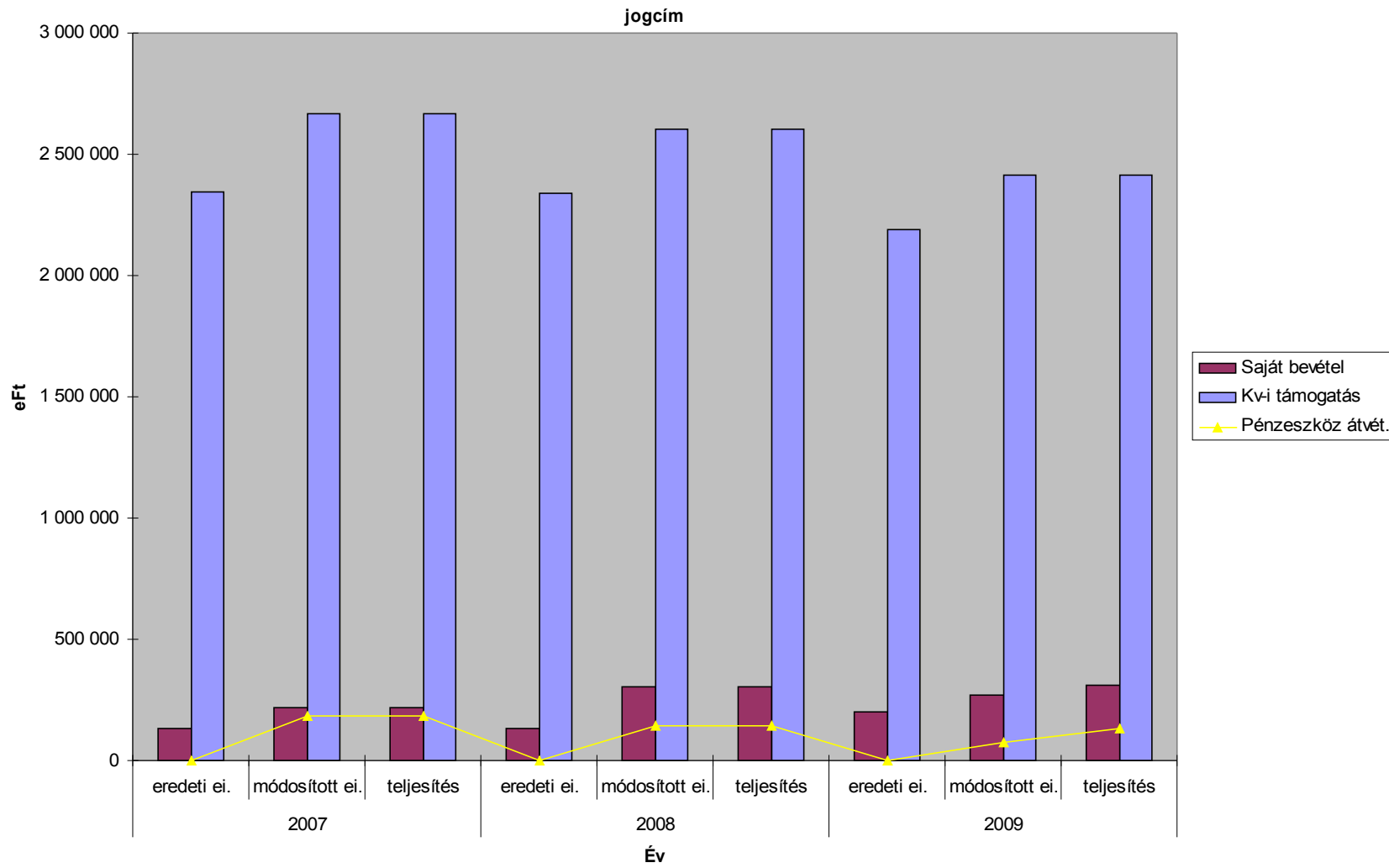
Bevételek alakulása 2007-2009 (eFt)

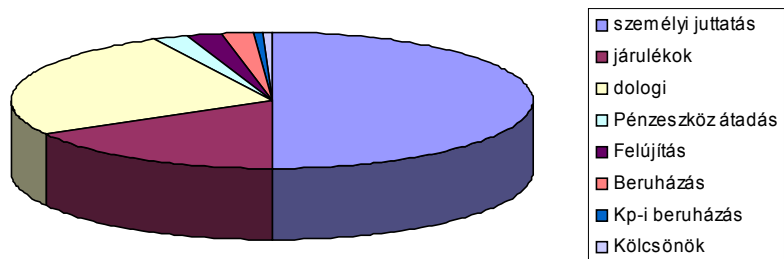
Dologi kiadások szerkezetének alakulása 2007-2009

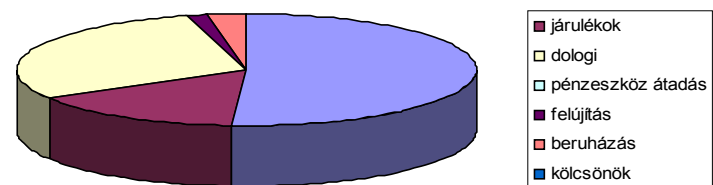
Bevételek alakulása és összetétele

**A költségvetés szerkezete
2007**

**A költségvetés szerkezete
2008**

Költségvetés szerkezete 2009

